Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 13 (16536) | 1984 оной январиин 15, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

...СС-эй ЦК-гай ...ИТБЮРОДО

...гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани ...доторой ажабайдалай, Советскэ Союзай ...ическэ хараа шэглэлые бэелүүлгын хэдэн ...хаража үзэбэ.

...мые сахиха талаар һайн дуранай арадай ...байгуулһаар 25 жэлэй ой тухай тогтоол ...а. Ажалшадай үүсхэл эдэбхеэр эмхидхэг-...һан һайн дуранай арадай дружинанууд ...вет органуудай хүтэлбэри доро орон до-...уримые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа ...рээн дотор заагдана. Хуули гурим хаза-...дшалан һэргылэлгэдэ, зайсуулан сара-...онуудые сахидагаар, социалис байдалай ...ые хүндэлдэгөөр совет хүнүүдые хүмүү-...мэри ябуулгада тэдэнэй гаргадаг үүсхэл ...эгдээ. Олохон арадай дружинингууд бү-... ажаллахаһаа, эрхимээр һурахаһаа гадна, ...е сахиха ·хүдэлмэрсэ амжалтатайгаар бэе-...

...удта, нютагуудта ниитын гурим болон ...ие сахин хамтаалгада ажалшадай хабаа-...шадань үргэдхэхыень, арадай дружина-...хэлэй талаар бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые ...КПСС-эй ЦК-гай Политбюро партийна ба ...а даалгаба. Арадай дружинануудай ажал ...үргэлжэ нарижуулан һайжаруулха, хуули ...иитын жаяг журамые бэхижүүлгэдэ тэдэ-...ээшэлүүлхэ, эрхэ сахин хамгаалдаг орга-...й харилсаа холбоое үргэдхэхэ шухала ...гдээ. Хото городуудта, районуудта һайн ... дружинануудай, дружинингуудай, опе-...молой отрядуудай харалгануудые, арадай ... эдэбхитэдэй слетүүдые, суглаануудые ...арадай дружинануудай хүдэлмэриин һайн ...хэблэлэй хуудаһануудта үргэноор толил-...ба телевиденеэр дамжуулхыень, харуул-... партийна, совет болон комсомолой орга-...гдаба.

...глиин ба Италиин газар дээрэ американ ...дые тараан тодхожо эхилһэнһээнь улам-...доһон байдалда КПСС-эй ЦК-гай Полит-...ни дээрэ сэгнэлтэ үгтөө, иимэ байдалһаа ...үүлэгдэхэ зарим бодото хэмжээнүүд ха-...

...Демократическа Республикын гадаадын ...нистр О. Фишертэй хэһэн хөөрэлдөөнүү-...д тухай нүхэр А. А. Громыкын мэдээсэ-... шагнаад, һайшааһан байна.

...Коммунис партиин VII съездын хүдэлмэ-...н нүхэр Г. В. Романов түрүүтэй КПСС-...ажал ябуулга һайшаагдаба.

ГУРБАН ҺАРААР УРИД!

СЕВЕРОБАЙКАЛЬСК. Буряадай АССР). (ТАСС). БАМ-ай тоннель малтагшад габшагай ажалаар шэнэ жэлые угтаба. Байгалай эрьеын дүрбэн хушуундахи һүүлшын, эгээл ута тоннельдэ С. Ворониной, Р. Махмудовай бригаданууд хоёр тээһээнь малталга хээд, январиин 13-да һэтэ сохижо, уулзаһан байна. Хамтын подрядай булюу байлгые шадамараар хэрэглэһэнэй, барилгын түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар амжалта хараалагдаһан болзорһоо гурбан һараар урид туйлагдаа.

Байгалай эрьедэхи хангил хабсагайнуудые һэтэ сохихо 5400 метр утатай дүрбэн тоннель малтагдаба. Тэндэ бетон шудхажа хашааһалха хүдэлмэри эршэмтэйгээр хэгдэжэ байна.

1984 МАРТЫН 4

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

тын урда тээхи окружной зүблөөн январиин 13-да эндэ болобо.

— Эгээл эрхимүүдэй эрхим түлөөлэгшэдөө депутадта кандидадуудаар дэбжүүлнэбди,— гэжэ Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ «Станок бүтээлгын завод» гэдэг үйлэдбэриин нэгэдэлэй тошиилдогшо В. Н. Ледовских хэлэбэ. — Тэдэнэй дунда совет хүнүүд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповые түрүүлэн нэрлэнэ. Юрий Владимировичай ажал ябуулгатай парти болон арадай бата нэгэдэл нягта холбоотой

демиин президент Социалис Ажалай гурба дахин Герой А. П. Александровые депутадта кандидадаар дэбжүүлхые станок бүтээгшэд тогтообо.

Юрий Владимирович Андроповые, Анатолий Петрович Александровые Москва хотын Октябрьска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ тухай шиидхэбэриие дэмжэжэ, энэ округто һунгагдахаар зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар тэдэнэртэ хандахые зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар мэдүүлээ.

Николай Александрович Тихонов болон авиационно үйгаар тэдэнэртэ хандаа.

Виталий Иванович Воротников болон комбинадай хоёрдохи цехэй оператор **Галина Николаевна Даниловае**—Оренбургска областиин Орско һунгуулиин округһоо, **Михаил Сергеевич Горбачев** болон станок бүтээлгын заводой токарь-оператор **Игорь Алексеевич Никаноровые** — Рязанска һунгуулиин округһоо, **Виктор Васильевич Гришин** болон Московско Метростройн 8-дахи барилга-хабсаралгын управлениин проходчигуудай бригадир **Александр Сергеевич Сухановые** ниислэлэй Тимирязевска һунгуулиин округһоо дэбжүүлжэ, эдэ округай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо **Василий Васильевич Кузнецовые** Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлгые дэмжэбэ.

Калининска һунгуулиин округой ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Борис Николаевич Пономаревые** СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлгые дэмжэжэ, энэ округто һунгагдахаар зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар тэрээндэ хандаһан байха юм.

Сухумско-Ленинскэ һунгуулиин округой ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөн Абхазай АССР-тэ болобо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ **Виктор Михайлович Чебриковые** Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлгые дэмжэһэн байна. Сухумско-Ленинскэ һунгуулиин округһоо һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар хандахые шиидхэгдээ.

Тбилисско-Ленинскэ һунгуулиин округой ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Грузиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Эдуард Амвросиевич Шеварднадзиие** тус округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлгые дэмжэжэ, һунгуулиин энэ округто һунгагдахаар зүбшөөлөө үгэхыень гуйба.

Краснодарай һунгуулиин округто һунгалтын урда тээхи зүблөөн болобо. КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Михаил Васильевич Зимяниниие** СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлгые дэмжэһэн байгаа. Тиин тус округто депутадаар һунгагдахые зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар тэрээндэ хандаба.

[ТАСС].

БҮГЭДЭ НИИТЫН ҮҮСХЭЛ ЭДЭБХИ

Ниитын эмхинүүдэй ба ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөнүүд орон доторнай боложо үргэлжэлһөөр. Ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанда дэбжүүлэгдэһэн кандидатуранууд эдэ суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Совет хүнүүд эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэйгээр СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтажа байна. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй юһэдэхи сессиин шиидхэбэринүүд бүхы ниитын ажабайдалда гүнзэгы ехэ нүлөө үзүүлбэ. Һунгалтын урда тээхи зүблөөнүүдэй хүдэлмэридэ бүгэдэ арадай үүсхэл эдэбхи элеэр харагдана. Хүдэлмэришэд, хүдөөгэй ажалшад, зохёохы интеллигенциин түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй, Совет гүрэнэй ленинскэ дотоодын болон гадаадын политикые нэгэн һаналтайгаар һайшаан дэмжэнэ.

Москва, Октябрьска һунгуулиин округ. Москворецкэ, Октябрьска районуудай ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөн январиин 13-да эндэ болобо. ...юм. Хүгжэлтэ түгэс социалис общество саашадань нарижуулан һайжаруулха, Эхэ оронойнгоо экономическа ба өөрынгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэ талаар тэрэнэй бэелүүлдэг хэмжээнүүдые олониитэ үргэнөөр һайшаадаг байна.

Нёдондо жэлэй январь һарада нүхэр Андроповой манай предприятида ерэлгэ бидэнэртэ мартагдашагүй дурасхаал үлөөгөө һэн. Энэ уулзалгын үедэ үгэһэн заабари зүбшэлнүүдынь, дурадхалнуудынь коллективэймнай ажал ябуулгын үндэһэ һуурида табигдаһан байгаа. Бидэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэжэ, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые габшагай ажалаар эхилбэбди.

Коммунис партиин болон Совет гүрэнэй элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, Ленинэй хэтэдээ мүнхэ хэрэгые үнэн сэхээр үргэлжэлүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповые СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлгые ниислэлэй Москворецкэ, Октябрьска районуудай бүхы ажалшад халуунаар угтаба гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

СССР-эй Наукануудай академиин президент Социалис ...

лэдбэриин нэгэдэлэй фрезеровщик **Альберт Шакирзянович Садыковые** Кировскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые зүблөөн нэгэн дуугаар шиидхээд, энэ округто һунгагдахые зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар тэдэнэртэ хандаһан байна.

Константин Устинович Черненко болон нэгэдэлэй механическа цехэй токарь-оператор **Нина Васильевна Лукьяновае** Саратовай Ленинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлжэ, тус округто һунгагдахаар зүбшөөлөө үгэхыень тэдэниие гуйба.

Пермскэ областиин Березниковско һунгуулиин округой ажалшадай һунгалтын урда тээхи зүблөөн дээрэ **Гейдар Алиевич Алиев** болон «Главзападуралстрой» трестын 10-дахи автобазын жолоошон **Владимир Иванович Тимочкиние** Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар нэрлэжэ, тус округто һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгуудта СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар тэдэнэртэ хандаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй соёлой министр **Петр Нилович Демичевые** Московско областиин Люберецкэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлжэ, энэ округто һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар хандахые зүблөөндэ хабаадагшад шиидхэбэ.

Ленинскэ һунгуулиин округой ажалша коллективүүдэй, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөн Красноярскда болобо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Владимир Иванович Долгихые** Ленинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые шиидхээд, энэ округто һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйһан байна.

Волгоградска һунгуулиин округто һунгалтын урда тээхи зүблөөн боложо, КПСС-эй ЦК-...

АЖАЛАЙ ҮРҮҮШҮҮЛ ХЭБРЭНЭ

ДӨӨ ЛАБ ЭХЭБДИ

...һаалиин фермэдэ гурба ...н дээрэ түрүүлэн гараһан ...ан Долгоржаб Жалсанов-...һүүлээр иимэ амжалта ...шад олошороо юм. Дари ...рова, мүн залуу һаалишан ...ва гэгшэд хэдэн жэлэй ... бүриһөө гурба мянган ...ага бэшэ һү һаажа байн-... коллектив соо хүдэлдэг ...гдэ һайн дүнгүүдые туй-...үй, зарим һаалишаднай ...үлһээ холо гээгдэдэг бэ-... байдалда хүдэлөөд, юундэ ...о үрэ дүнтэй байна гээшэ-...шүүмжэлхы шэнжэтэйгээр ... үзэдэг болобобди. Зарим ...алишадай бэлэдхэл бира-...һарна мэдэсын һула дээ-...гээ арга боломжые эли-...гүй байгаа ха юм. Тэрэ-...үлтэр һайжаруулха, ашаг ...элүүлхэ хүдэлмэри һула-...дерхойлсгдоо. Энэ талаар ... арга боломжонуудые хэ-... гэжэ сэхыень хэлэлтэй. ...арим нэгэнэймнай журам ...ёһотой болоод байгаа.

...харагдаа абан, коллектив ... хөөрэлдөөд, гээгдэгшэд-...лаха, дутуу дундануудаа ...шиидэзбди. Зооветеринар-...хидхэгдэжэ, бүхы малшад ...аатагүй хабаадалсадаг бо-... журам сахихада, нүхэд ...а коллективнэ хүмүүжүүл-...үүлнэ. Һүүлэй үедэ манай ...

рилжэ, гүрэндэ тушааха 1984 оной даабариие, бүхы табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ тэмсэлдэ энэ үбэлжэлгэ онсо шухала удха шаңартай байха гэжэ манай малшад зүбөөр ойлгоно. Нёдондо колхоздомнай үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдээ юм. 30 мянган центнер үбһэн, 4200 тонно сенаж, 236 тонно витаминтай ногооной гурил гэхэ мэтэ гү, али нэгэ условно толгой малда тэжээлэй 16 единицэ хүртэхэ ёһотой. Эдэ бүхы тэжээлээ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын тула октябриин эхинһээ буйлуулагдаһан хоол һаагдадаг үнеэдтээ үгэжэ эхилээбди. Һайн шанартай холимол тэжээлэй рацион үнеэн бүхэнэй ашаг шэмын хэмжээтэй тааралдуулан үгтэнэ. Үбэлэй үедэ үнеэдээ һайнаар харууһалжа һааһанай ашаар һү үйлэдбэрилгэеэ дээшэлүүлхэ уялгануудые коллективэй гэшүүн бүхэн абаа юм. Имагтал хүн бүхэнэй оролдосын ашаар үбэлжэлгын эхинһээ хойшо КПСС-эй Гусиноозёрско горкомой, Сэлэнгын райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугые бүхөөр баряад байнабди.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлые амжалтатайгаар түгэсхэбэбди. Булагай фермын түүхэдэ түрүүшынхеэ коллективээрээ бүхыдөө гурба мянганай дабаан дээрэ гараабди. Үнеэн бүриһөө гурбан мянган килограмм һү һааһан тухайгаа һаалишаднай элидхэһэн бай... Дари Доржиевна Очирова үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 3300 килограмм һү һаагаа. Областной партийна конференциин делегадаар һунгагдаһан А. Е. Бадмацыренова, мүн С. Мункуев гэгшэд гурба мянгатан болобо. Харин коллективнай бүхыдөө һү гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэбые октябрь һарада дүүргээд, түсэбһөө гадуур мянган центнер һү гүрэндэ тушааха гэжэ хараалһанаа бэелүүлээ. Ехэ продукци абахадаа, шанартань анхаралга ехээр хандуулна гээшэбди. Тушаагдаһан һүнэй тоһолигынь 4,1 процентдэ хүргэгдөө. Продукцимнай бүхыдөө шахуу нэгэдэхи сортоор абтана.

Үнеэдээ, эмэ гунжадые һайн шанартайгаар ороондо сруулжа, үүлтэрыень һайжаруулха хүдэлмэри зооветеринарна мэргэжэлтэдэй туһаламжаар саашадань ябуулагдаад, гурбан мянганай дабаан дээрэ тогтохо, шэнэ амжалтануудай түлөө тэмсэхэ зорилготойбди.

Мүрысөөндэ эрхим амжалтануудые туйлаһан малшаднай моральна болон материальна талаар урмашуулагдана. Тусхайлбал, Д. Д. Очирова профсоюзай путёвкоор холын хизаарай аяншалгада ябажа ерээ. Коллективэй амжалтада оруулалсаһан хубитынгаа хэмжээгээр мүнгэн шанда хүртэнэ. Манай ажалай, ажабайдалай эрхэ байдал һайжаржа байна. Шэнэ комплекс баригдажа эхилээ, соёлшод, элүүрые сахин хамгаалагшад, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хододоо айлшалжа байдаг. Юрэ хэлэхэдэ, урма зоригтойгоор урагшаа һаналтайгаар ажаллажа байнабди.

Мүнөө КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй, нүхэр Ю. В. Андроповой үгын текстэй СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй юһэдэхи сессиин материалнуудтай танилсаад байхадаа, урма зоригтойгоор урагшаа һанаатайгаар ажаллажа байнабди. Энэ үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1500 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө шармайн оролдонобди.

Т. ДАШИНИМАЕВА,
Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай фермые даагша, КПСС-эй Гусиноозёрско горкомой бюрогой гэшүүн.

...ДО ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

ШАГНАЛ

Партийна болон ажахын органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй Буряадай обкомой барилгын таһагые даагшын орлогшо Петр Хазипович **Исламовые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

АРАДАЙ ҮНЭН СЭХЭ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

Буряад ороноймнай ажалшад СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтажа байнхай, Хүдэлмэришэд, хүдөөгэй ажалшад, арадай интеллигенци КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй юһэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, түрэл республикынгаа экономико болон соёл культурые улам саашадань хүгжөөхэ талаар хүсэл оролдолгоёо, мэргэжэл шадабаряа гүйсэд зорюулха байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

Энээниие эдэ үдэрнүүдтэ боложо байгаа һунгалтын урда тээхи суглаанууд эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Промышленна болон барилгын эмхинүүдтэ, колхоз болон совхозуудта, бусад эмхи зургаануудта үнгэрһэн суглаанууд дээрэ ажалшад Эхэ оронойнгоо эрхим хүбүүд, басагадые СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлжэ, үндэр ехэ этигэл найдабари олгожо байна.

Сэлэнгын район

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадые Буряадай АССР-һээ дэбжүүлгын суглаанууд Гусиноозерско 519-дэхи һунгуулиин округой ажалша коллективүүдтэ үнгэрбэ.

Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозникуудай суглаан түб һуурин Зургаан-Дэбын соёлой байшан соо уржадэр болобо. Суглаае колхозой профкомой түрүүлэгшэ В. Б. Очиртарова нээхэдээ, гүрэн түрынгөө засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадые дэбжүүлгэ бүхы орон доторнай политическэ үндэр ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда үнгэржэ байна гэжэ тэмдэглээ. Колхозой парткомой секретарь П. Ц. Хайдапов суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ажахынгаа экономическа ба соёлой хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

Удаань үгэ абаһан колхозой үүлтэртэ фермые даагша С. Д. Цырендоржиева иигэжэ хэлэбэ:

— «СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар колхозойнгоо эрхим һаалишадай нэгэн Зинаида Цыбановна Гылыковае һунгуулиин Гусиноозерско 519-дэхи округһоо дэбжүүлхые дурадханаб. Нүхэр З. Ц. Гылыкова 1960 онһоо хойшо түрэл колхоздоо хүдэлжэ байна. Үндэр амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Ажалай Алдар солын III шатын орденоор шагнагданхай. «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн нэрэ зэргэтэй. Зинаида Цыбановна ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэ ажалшадай депутадуудай Сэлэнгын районно Соведэй депутат, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой гэшүүн юм. Нүхэр З. Ц. Гылыкова манай этигэл найдабариие харюулха байха гэжэ найданаб.

Энэ дурадхалые колхозой ахамад экономист С. Г. Санжиева, отделениие эрхилэгшэ Г. Ц. Эрдынеев, һаалишан Т. С. Закирова болон бусад халуунаар дэмжэбэ.

Колхозникуудай хамтын суглаан СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин Гусиноозерско 519-дэхи округһоо Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **Зинаида Цыбановна Гылыковае** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри баталан абаба.

* * *

Новоселенгинскын соёлой байшан соо «Бестужевский» совхозой хүдэлмэришэд болон предприятинуудай, организацинуудай түлөөлэгшэд һунгуулиин урда тээхи суглаанда олоороо суглараба.

Нүхэд! СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ суглаанууд бүхы орон дотор политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэржэ байна. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн манай ажахын хүдэлмэришэд экономикоёо саашадань бэхижүүлхэ талаар эдэбхитэйгээр ажаллана, — гэжэ тус совхозой профкомой түрүүлэгшэ А. А. Спиридонов суглаа нээхэдээ хэлэбэ.

Республикын габьяата механизатор Б. Р. Жамбалов үгэ абажа:

— СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар манай районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Зинаида Цыбановна Гылыковае Гусиноозерско һунгуулиин 519-дэхи округһоо дэбжүүлхые дурадханаб. Нүхэр З. Ц. Гылыкова үндэр бүтээсэтэ ажалаараа район, республика соогоо мэдээжэ болоһон һаалишан юм. Тэрэ олон жэлэй туршада үнеэн бүриһөө жэл бүхэндэ гурбан мянган килограммһаа доошо бэшэ һү һаана. Зинаида Цыбановна ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Нютагай Соведэй депутадаар хэдэн дахин һунгагдаһан.

Энэ дурадхалые «Бестужевский» совхозой директор В. С. Тапхаров, партийна комитедэй секретариин орлогшо Д. Г. Жадамбаев, совхозой хүдэлмэришэн комсомолка Г. Шарапова болон бусад дэмжээ.

Суглаанда хабаадагшад СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин Гусиноозерско 519-дэхи округһоо Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **Зинаида Цыбановна Гылыковае** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри абаа.

Н. НАМСАРАЕВ.

Северобайкальск хото

Уржадэр эндэ барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын улаан булан соо СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын урда тээхи суглаан болобо. Суглаае тус поездын профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ З. Н. Казакова нээжэ, энэ СМП-гэй партийна организациин секретарь Г. И. Петровто үгэ үгэбэ.

Энэ жэлэй һунгуулиин кампани арадай засагай улам хүгжэжэ, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй улам бэхижэжэ байһые тон тодоор гэршэлнэ гэжэ нүхэр Г. И. Петров тэмдэглээд, энэ олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень коллективээ уряалба.

Удаань поездын хоёрдохи участогай хабсаргагшадай бригадир В. С. Горбатенко үгэ абажа, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Баргажанай 518-дахи һунгуулиин округһоо Барилгын хэрэгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Сергей Васильевич Башиловые дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулба. Энэ дурадхалыень поездын үйлэдбэриин-техническэ таһагай ахалагша инженер Э. П. Прасолова, хабсаргагшадай бригадир В. Ф. Кудей, поездын начальник С. Е. Липаткин, КПСС-эй Хойто-Байгалай горкомой нэгэдэхи секретарь Л. П. Табалаев гэгшэд дэмжэбэ.

Зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр, энэ суглаанда хабаадагшад, СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Баргажанай 518-дахи һунгуулиин округһоо Барилгын хэрэгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **Сергей Васильевич Башиловые** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар абаа.

Баргажанай район

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадые Баргажанай 518-дахи һунгуулиин округһоо дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаан 1011-дэхи оньһожоруулагдамал нүүдэл колонныи улаан булан соо болобо. Һунгалтын урда тээхи энэ суглаае ПМК-гай профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ И. А. Люстрицкая нээгээд, штукатурщигуудай бригадир, областной партийна конференциин делегат Г. А. Молчановада үгэ үгэбэ.

— Манай ороной алишье нютаг нугануудта асари ехэ барилганууд хэгдэнэ гээшэ. Бидэнэршье район дотороо олон тоото барилгануудые бодхоожо байхадаа, ажалшадай зүрһөө һайшаал магтаалда хүртэдэг болонхойбди. Манай коллектив СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ үндэр хайрада хүртэһэн байна. Баргажанай 518-дахи һунгуулиин округһоо һунгагдаха депутадта кандидадаар Барилгын хэрэгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Сергей Васильевич Башиловые дэбжүүлхые дурадханаб. Удаань нүхэр Молчанова депутадта кандидадай намтарые суглааргашадта хөөрэжэ үгэбэ.

Энэ дурадхалыень суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн тус колоннын шулуушадай бригадир И. И. Буза, районой 29-дэхи автоколоннын диспетчер В. Н. Коновалова, ПМК-гай начальник Ю. П. Крапивный гэгшэд үнэн зүрхэнһөө дэмжэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ Баргажанай 518-дахи һунгуулиич округһоо һунгагдаха депутадта кандидадаар Барилгын хэрэгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **Сергей Васильевич Башиловые** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол суглаанда хабаадагшад нэгэ һаналтайгаар баталба.

Суглаанда хабаадагшад депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюурнуудые, һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөндэ хабаадаха түлөөлэгшэдые һунгаһан байна.

Н. ГАЛДАНОВ.

Хурамхаанай район

Районой томо ажахынуудай нэгэн — Аргадын совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, алба хаагшад, болон ниитын түлөөлэгшэд үдэшэлэн клубтаа сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ асуудал хаража үзэбэ. Һунгагшадай суглаае оролто үгэ хэлэжэ, тус совхозой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Ц. З. Раднаев нээгээд, совхозой һаалишан С. Б. Тарасовада үгэ үгэбэ.

Үгэ хэлэгшэ нүхэр Тарасова СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Баргажанай 518-дахи һунгуулиин округһоо Барилгын хэрэгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Сергей Васильевич Башиловые дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулба. Тиихэ зуураа өөрынгөө дурадхаһан кандидадай ажалай намтартай һунгагшадые танилсуулба.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн Аргадын дунда һургуулиин директор Ф. М. Гармаев, больницын ахамад врач Ю. Г. Банзаракшиева, совхозой хонишон Д. М. Шалданова, ажахын хүтэлбэрилэгшэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ц. Дондупов, КПСС-эй Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секретарь Д. Ю. Цыбикжапов гэгшэд энэ дурадхалыень үнэн зүрхэнһөө дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэд.

Суглаанда хабаадагшад **Сергей Васильевич Башиловые** СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Баргажанай 518-дахи һунгуулиин округһоо дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн һаналтайгаар баталан абаба.

А. ЦЫДЕНОВ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тобшо мэдээсэл

ҺАЙНААР СЭГНЭГДЭЭ

«Түмэр замай транспортдо партийно-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин Мысовойн ба Сэлэнгын дистанцинуудай, партийна эхин организацинуудта хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудал КПСС-эй Кабанскын райкомой бюрогой заседани дээрэ харагдаба.

Түмэр замай дистанцинуудай албануудай парторганизацинууд үзэл сурталай, партийно-политическэ хүдэлмэрине улам һайжаруулха талаар хэмжээнүүдые абажа байдаг гэжэ бюро дээрэ тэмдэглэгдээ. Кадрнуудай политическэ болон экономическа һуралсал һайнаар эмхидхэгдэжэ, хэшээлнүүдынь таһалгаряагүй үнгэргэгдэнэ. Олонхи агитаторнууд, политинформаторнууд эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Олон коммунистнууд болон хүтэлбэрилэгшэд ажалша коллективүүдэй хүдэлмэришэдэй үмэнэ лекци уншадаг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна.

Мысовойн дистанциин начальник Н. И. Березенцев, тэрэнэй орлогшо Ю. А. Богомолов РСФСР-эй транспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ, харгын мастер И. М. Болдаков, СССР-эй хүндэтэ түмэр замшан, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Д. Ф. Козулин, Сэлэнгын дистанциин начальник В. Д. Быков, тэндэхи цехэй начальник К. В. Евсюнина, харгын мастернууд М. И. Зарубин, В. В. Чирков болон бусадай эдэбхитэй ажал ябуулга һайшаагдаһан байна.

Коллективүүдэй дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Түмэр замшадай һуудал байдалые һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада өөһэдынгөө хүсэ болон мүнгэ зөөреэр зургаан квартиратай нэгэ-нэгэ байрын гэр барижа шадаа.

Иимэ ажал ябуулгын үрэ дүн һайн гэжэ бюро тоолоһон байна. Жэшээнь, Мысовойн дистанциин коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй туршада түмэр харгые капитальнаар заһабарилха түсэбөө 107,7 процент дүүргээ. Эдэ коллективүүд районой, Улаан-Үдын отделениин, Зүүн Сибириин түмэр замай управлениин, мүн СССР-эй Зам харилсаанай министерствын мэдэлэй коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ илаһан байха юм.

Гэхэтэй хамта эдэ партийна организацинуудай хүдэлмэриин дутагдалтай байһаниинь тэмдэглэгдээ. Коммунист бүхэнэй, хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ, партиин зэргые улам бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые абаха эрилтэ табигдаа.

В. ЦИБИН,
КПСС-эй райкомой инструктор.

ХОДОДОО ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой түрүү һаалишан Мария Егоровна Красинская ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараба. Тэрэ үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө дундаа зэргээр 3000 гаран килограмм һү һаажа, нилээд амжалта түйлаба. Энэ эхэнэр коллектив соогоо гансаараа гурбан мянгатанай «хилые» дабажа гараа бшуу.

Тэрээнтэй хамта хүдэлдэг һаалишад Надежда Федорова, Елена Ефимова, Мария Кожевникова гэгшэд жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һү һаажа, мүн лэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсана. Иигэжэ тус колхозой һаалишад һү һааха ба гүрэндэ худалдаха нёдондонойнгоо түсэбые аяар гурбан һараар уридшалан дүүргэһэн байна.

— Нэн түрүүн һаамхай үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлхые оролдонобди. Тэжээл буйлуулдаг цехүүдээ һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, малаа буйлуулһан тэжээлээр ханганабди. Хоёрдохёор, үнеэдээ, гунжадаа саг сооhь ороондо оруулха гээшэ тон шухала хэрэг болоно. Ушар иимэһээ энэ хүдэлмэрие тон һайнаар эмхидхэдэгбди. Гурбадахяар, һая туғаллаһан үнеэдээ зүбөөр һааха, харууһалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдагбди. Эдэ бүгэдые тон наринаар, зоотехническэ заабариин ёһоор эрхилхэдэ, амжалта заатагүй ерэдэг,—гэжэ ахалагша һаалишан М. Е. Красинская хэлээ бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүү һаалишан М. Е. Красинская.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ЭДЕЭ ХООЛОЙ ПРОГРАММА — БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

ҺҮ ҺААМДА—ЕХЭ АНХАРАЛ

Манай Гужарай һү һаалиин фермэ урзанда жэлһээ эхилжэ, гансашье «Маяк» колхоз соогоо бэшэ, мүн бүхы Түнхэнэй район дотороо эгээл эрхим фермэнүүдэй тоодо ябана. Үнгэрэгшэ жэлэй арбан нэгэн һарын туршада фермээрээ һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2319 килограмм һү һаажа, жэлэйнгээ социалис уялгые болзорһоонь һараар уридшалан дүүргээ һэмди. Мүн манай коллектив үнеэн бүриһөө тугал абаха уялгаяашье дүүргээ. Ушар иимэһээ колхозойнгоо һү һааха болон гүрэндэ худалдаха түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ манай фермын хүдэлмэрилэгшэдэй оруулһан хубита яһала бии.

Һү һаалияа доошолуулхагүйн тула фермынгээ ажалда түхэреэн жэлэй туршада үдэр бүхэндэ һуларшагүй анхарал хандуулха гээшэ тон шухала. Ажалаа заахашье һуладуулбал, һүнэй һаамынь эрид доошолжо эхилдэг. Урзанда ажалайнгаа эмхидхэлые һуладхаһанайнгаа түлөө нилээд хохидолдо ороо һэмди. Фермэмнай һү һааха болон гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ арай шамай дүүргээшье һаа, урда жэлэйхидэ орходоо, 1421 центнерээр бага һү һааһан, эндэһээ гүрэн түрэдөө 1325 центнер бага һү худалдаһан юм. Мүн тэрэнэй урда жэлдэ 90 гаран процент һүеэ нэгэдэхи сортоор тушааһан һаа, харин урзанда оройдоол 60 процентыень һайн шанартайгаар тушаагаа һэмди.

Эндэ элдэбын шалтагаанууд тохёолдоо. Энээндэ фермые даажа байһан хадаа гансашье би өөрөө бэшэ, мүн колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон зооветмэргэжэлтэд зэмэтэй гэжэ тоолохо байнаб. Эгээл гол шалтагаануудыень тоолохо болоо һаа, һү һаалиингаа малые саг соонь, нарин нягтаар үрэжүүлхэ ба ороондо оруулха хүдэлмэрээ нилээд һуладхаабди. Мүн тэжээл буйлуулха цехнай ехэ муугаар хүдэлгэгдөө. Һаалишадай ажаллахада зохид эрхэ байдал хүсэд байгуулагдаашьегүй. Эгээл шухала шалтагааниинь гэхэдэ, коллектив доторнай ажалай журам һуладаһан байгаа.

Удаань жэлэй дүнгөөр коллективтээ үйлэдбэриин суглаа үнгэргэжэ, эдэ дутагдалнуудаа яажа усадхаха тухайгаа тодорхойгоор хэлсэһэн, тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа һэмди. Энэ суглаанда колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон зооветмэргэжэлтэд хабаадалсаһан байна. Зүб шиидхэбэри абтажа, ажалаа һэргээхэ хэрэгтэмнай КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд тон һайнаар нүлөөлһэн байха юм. Энээнэй удаа коллективтэмнай ажалай эмхидхэл болон журам һайжаржа, һү һаалимнай хараа байса дээшэлжэ эхилээ һэн.

Эгээл түрүүн һаамхай үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулаабди. Тэжээлэймнай цех хүдэлгэгдэжэ, һолоомоёо хэршэжэ дэбтээгээд, талха таряанай зүйлтэй холёод малдаа үгэдэг болообди.

Буйлуулагдаһан шэнгэн тэжээлшье үнеэдтэ уулгагдажа эхилээ. Эдэ бүгэдын ашаар үнеэднай хараа байса һүеэ нэмээжэ, үдэртөө толгой бүхэнһөө дунда зэргээр 8—10 килограмм хүрэтэр һүн абтадаг болоо бэлэй.

Фермэдээ техник-үрэжүүлэгшын уялгые өөрөө даажа абаа һэм. Бүхы үнеэд болон түрүүшынхиеэ туғаллаха гунжадаа зоотехническэ шанга бүридхэлдэ абаабди. Тиигэжэ эхэ малаа саг соонь үрэжүүлдэг, ороондо оруулдаг болообди. Колхозоймнай, мүн райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин зооветмэргэжэлтэд үнеэдэй туғаллахыень ректальна онол аргаар тодорхойлжо үгэнэ.

Үнеэдэймнай байрань шулуугаар шудхагдажа, типовой түхэлөөр баригдаһан байна. Тиигэбэшье үнгэрһэн жэлдэ һанжажа нээгдэхээ болиһон үүдэнүүдээ, эбдэрһэн хобоо хобтонуудыень заһабарилаа һэмди. Мүн һаалишадай үмдэхэ халаад, һү шүүхэ марли болон бусад хэрэгсэлнүүд хүсэд олдожо үгтөө.

Һаалишадай дунда ажалдаа хожомдодог, зарим ушарта архидаад бүри хүдэлмэридөө ерэдэгшьегүй хүнүүдтэеэ шанга хөөрэлдөө үнгэргөөбди. Һаагдажа байһан үнеэдые нэгэ-хоёр дахин һаангүй орхёо һаашни, бүхэли долоон хоногой туршада һүеэ татадаг ха юм. Хэдэн үдэр һаангүй орхиболшни, бүри шэргэшэдэг байна бшуу. Тиигэжэ хэды һүн хосорно гээшэб?! Ушар иимэһээ ажалай журам эбдэгшэдые харюусалгада хабадуулжа, зарим заһараагүйшүүлые ажалһаань сүлөөлхэ баатай болоо һэмди. Тэрэ гэһэнһээ хойшо коллективэй гэшүүдэй дунда яһала журам шангадаа бэлэй.

Үнгэрэгшэ зунай бэлшээриин үедэ ехэ һү абаха хэрэгтэшье онсо анхарал хандуулагдаа. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон зооветмэргэжэлтэд илангаяа зунаймнай байрада эртээнһээ анхаралаа хандуулаа һэн. Тэдэнэй оролдолгоор Сагаан Уһан гэжэ зуһаланда үнеэд болон туғалнуудай хура бороохоо хорохо һарабша, һү хүргэхэ түхеэрэлгэ баригдаа бэлэй. Мүн тэндэ байдаг малшадай байрашье заһабарилагдаа.

Урзанда зун һаалиин үнеэдые мал адуулагшадаар журамгүй хүнүүдые табиһан дээрэһээнь, тэдэнэр үнеэдээ һайнаар адуулдаггүй, бэлшээриһээнь тэдэнэй бултыень туужа асардаггүй, ой соо үгы болгодог байһан юм. Энээнһээ боложо зарим үдэртэ 4—5 центнер һүеэ гээдэг байгаабди. Харин үнгэрһэн зун найдамтай бэрхэ хүбүүд О. В. Холушкин, В. Л. Игнаев, С. Н. Вяткин гэгшэдые үхэршэдөөр табижа, энэ дутагдалаа усадхаабди. Тэдэнэр үнеэдые бүхэли үдэрэй туршада адуулхаһаа гадна, үдэшын һаамайнь һүүлдэ дахин бэлшээридэнь гаргажа, һуни орой болотор адуулдаг байгаа.

Түхэреэн жэлэй туршада һара бүхэндэ һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа, хэнэй түрүүлжэ, хэнэй хожомдожо ябаһые элирүүлээбди. Бии байгаа дутагдалнуудыень усадхаха талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаабди. Мүрысөөнэй дүнгүүд «дайшалхы хуудаһануудта», «сахилгаануудта» бэшэгдэнэ, хожомдогшодой нэрэнүүдые «халаахай» дээрэ гаргаһабди. Кварталай, хахад жэлэй болон жэлэй дүнгүүдээр илаһан һаалишадта мүнгэн шангууд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

Үнгэрэгшэ оной дүнгөөр һаалишаднай бултадаа шахуу һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 200 гаран килограмм һү һаагаа. Харин манай түрүү һаалишад Е. Л. Асламова, Р. И. Бобкова, Р. С. Вяткина гэгшэд гурбан мянгатанай «хилые» дабажа гараа. Энэшье жэлдэ фермээрээ һаамхай үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һү һааха зорилго урдаа табяад, тэрэнээ бэелүүлхын хойноһоо оролдохобди. Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэднай олоороо туғаллажа байнхай, тиимэһээ һанаһандаа лаб хүрэхэ бээзбди гэжэ батаар найданабди.

Г. РЕВЯКИНА,
Түнхэнэй районой «Маяк» колхозой Гужарай һү һаалиин фермые даагша.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН [...]

УРАГШ ТЭГҮҮЛ ЭРМЭЛ[...]

«Прибайкальский» совхозой Мостовскоин һүнэй фермын коллектив һүүлэй жэлнүүдтэ үндэр бүтээсэтэ ажалаараа холо ойро суурхадаг болонхой. Илангаяа XI табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлнүүдые жэшээ болгон дурдамаар. Урзоо 1981 ондо эндэхи һаалишад даалгагдаһан үнеэн бүриһөө 2632 килограмм һү һаагаа һаа, 1982 ондо 3027 килограммда хүргөө юм. Үнгэрһэн жэлдэ тус коллективэйхид үнеэн бүриһөө 3150 килограмм сагаан эдеэ абаа. Тиигэжэ һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэб даабаринууд жэл бүри үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Мүнөө энэ табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбһөө гадуур 1800 гаран центнер һүн гүрэндэ тушаагдаад байна.

Һаалишадай амжалтын эхи заха хаанаһааб гэһэн асуудалда совхозой ахамад зоотехник Леонид Владимирович Нечаев иигэжэ харюусана:

— Нэн түрүүн тэмдэглэхэ юумэмни гэхэдэ, энэ фермэдэ ажал хүдэлмэри тон һайнаар эмхидхэгдэдэг, журам наринаар сахигдадаг, социалис мүрысөө һаалишадай, мал адуулагшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэг. Эндэ тус коллективые хүтэлжэ ябаһан коммунист Тамара Николаевна Горновскаягай үүргэ ехэ байха.

Налгай урихан шарайтай, үндэр тэгшэ бэетэй энэ эхэнэртэй уулзажа хөөрэлдэхэдээ, ажал хүдэлмэринөө одоол сухэрихагүи, ямарханшье бэрхэшээлые дабажа гарахал хүн гэжэ абанаар ойлгохоор. Үгэ хэлэндэ бэрхэ, өөрынгөө һанал бодолые тоб байса найруулна. Энэнь Прибайкалиин XXVI партиина конференци дээрэ үгэ хэлэхэдэнь ехэ эли байгаа һэн.

Гүлмэрхэн Тамара басаганаи ажалай амта таниһан үеһөө хойшо нилээд саг үнгэрөө. Совхоздоо, удаань Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводтошье хүдэлөө. Тээд сэдьхэлынь нэгэл юумээр ханаагүй шэнги байгша бэлэй. 1968 ондо совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй һаалишанаар хүдэлхые дурадхахадань тэрэ арсеагүй һэн. Энэ хүнгэн бэшэ ажалай онол оньһыень удангүй таажа, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлдэг болоо.

Хожомынь Улаан-Үдэ хотодо техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэл шудалха һургуулида эльгээгдээ. Һургуулияа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ удаа Тамара фермын тоо бүридхэгшөөр, техник-үрэжүүлэгшээр томилогдоо һэн. Үнеэн бүриһөө тугал абажа түлжүүлхын түлөө нилээд оролдогдоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ зуун үнеэн бүриһөө зуу, зуу гаран тугал жэншэдгүй абтадаг болонхой. Тиигэжэ Тамара Николаевна районой техник-үрэжүүлэгшэдэй дунда хэдэн жэл удаагуур түрүү зэргэдэ гаралсажа, КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар, дипломуудаар шагнагдаа һэн.

Үнэн сэхэ ажалаараа шалгарһан залуу эхэнэртэ фермые даагшын тушаал даажа абахыень совхозой дирекци, партийна бюро 1976 ондо дурадхаа бэлэй. Эндэ үнинэй хүдэлжэ байһаншье һаа, хүтэлбэрилхы тушаалай даагдаад байхада, түрүүшын үедэ хүшэрхэн лэ һэн. Нэн түрүүн малайнгаа ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго табигдаа. Тиимэһээ эбтэй, эетэй, нэгэн һанал бодолтой ажалша коллектив байгуулха хэрэгтэй һэн. Ажалда һалан һалихайгаар хандаха ушарнуудые усадхажа, зарим журамгүй хүдхэшүүлтэй хахасахашье үе тохёолдоо.

Мүнөө фермэдэ 8 һаалишад хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда нэгэдэхи классай малшад Н. Д. Пермякова, А. С. Шелкунова, Л. А. Вязьмина гэгшэд онсо шалгардаг юм. Түрүү һаалишадай хүсэл оролдолгоор лэ һү һааха, гүрэндэ худалдаха нёдондохи жэлэй түсэб үшөө август һарада бэелүүлэгдээ һэн. Түсэбһөө гадуур 800 центнер һү үйлэдбэрилэгдэжэ, 700 центнерынь гүрэндэ худалдагдаа.

Нүхэр Горновскаягай ашаар фермын дэргэдэ һүнэй шанар ходо шалгажа байха лаин түхеэрэлгэтэй лабораториин байгуулагданхай. Тиин тушаагдаһан һүнэй ерэ гаран процентнь нэгэдэхи сортын байгаа.

Ажалдаа онсо шалгарһанайнгаа түлөө Мостовскоин фермын коллектив РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дипломоор шагнагданхай, районойнгоо Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй. Мүн районой, ажахын Хүндэлэлэй самбарта һаалишад Г. П. Сизых гэгшын, Т. В. Лузинагай, А. Т. Васильевагай, мал адуулагша В. П. Голоушкинай, Ю. В. Атавинай, туғалшад А. К. Мезенинагай, М. М. Наговицинагай, залуу мал харууһалдаг С. Г. Пермяковой, В. Н. Корениин нэрэнүүдэй аржыса бэшээтэй байхыень харахат. Прибайкалиин районой түрүү һүнэй фермэнүүдэй нэгыень хүтэлбэрилжэ ябаһан Тамара Николаевна Горновская ажалай шэн габьяа харууһанайнгаа түлөө һаяхан [...]

АМГАЛАНТЫНХИД АМЖАЛТАТАЙ

Үнгэрэгшэ һарын дүнгөөр ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Георгиевский» совхозой Георгиевскиин һүнэй фермын һаалишад, үхэршэд, туғалшад илажа гараһан байна. Энэ отделениин һү һаалиин фермын коллектив декабрь һара соо бүхыдөө 242,0 центнер сагаан эдеэ абаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 157 килограмм һү һаагаа.

Энэ түйлаһан амжалтынгаа түлөө тус фермын малшадта дамжуулгын улаан вымпел, мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

Һаалишадай дундаһаа совхозой суута малшан Мария Кашаповна Катина түрүүлжэ гараһан байна. Тэрэ энэ хугасаа соо дүн хамта 42 центнер һү һаагаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 191 килограмм һү абаа. Иигэжэ хүдэлдэг ажалай түрүүшүүл эндэ нилээд олон байха.

Тус коллективэй гэшүүд январь һарадашье сагаан эдеэ ехээр абаха зорилготойгоор үсэд шангаар хүдэлн

Ю. БАЗАРЖАПОВ.

Хоринн район.

МАЛШАДАЙ ҺУРАЛСАЛ

«Мүнөө үедэ мал ажалые промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргаха хэрэгтэ кадрнууд өөһэдынгөө хубитануудые оруулжашье байһан, саашадаа оруулхашье жэшээтэй. Ушар иимэһээ эдэ хүнүүдэй даалгагдаһан ажалаа заатагүй зоотехническэ наукын заабаряар, эрдэм, техникын үндэһэ һуури дээрэ эрхилхэ болоно» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум дээрэ баталан абтаһан документ дотор онсолон хэлэгдэнхэй.

Энэ шухала хэрэгые Кабанскын районой Хандалын совхозой дирекци, партком, профком зүбөөр шиидхэжэ байнхай. Тус ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд жэл бүри малшадайнгаа мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ талаар экономическа ба зооветеринарна һуралсал эмхидхэдэг юм. Эдэ һуралсалнуудта совхозой дээдэ болон дунда шатын мэргэжэлтэд, бүхы малшад олоороо хабаададаг байна.

Үнгэрһэн жэлдэшье ниитын малай үбэлжэлгын эхилэ ажахы дотор түрүүшын хэшээлнүүд эхилээ һэн. Илангаяа эндэ малшадай мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдадаг.

Һуралсалда жэл бүхэндэ ябаһан хүнүүд ажалдаа тад ондоогоор, эзэн ёһоор хандана, хэһэн юумэсэ һайн шанартайгаар бүтээнэ. Хараадшье үзыт даа, 1-дэхи классай малшан һара бүри салин дээрэ 20 процент нэмэлтэ түлбэри абана. Хоёрдохи классай мэргэжэлтэйшүүлдэ 10 процент хүрэтэр нэмэлтэ мүнгэн түлэгдэдэг байна. Энэ талаар малшад хэды ехээр урмашуулагдана гээшэб?!

Энэ совхозой һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүл һү һааха ба гүрэндэ тэрэнээ худалдаха түсэбүүдээ, социалис уялгануудаа хододоо бэелүүлдэг байна. Нэн түрүүн эндэхи һаалишадай, үхэршэдэй, туғалшадай мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэнэй ашаар түйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үнэхөөрөөшье тиимэл даа. Юуб гэхэдэ, фермэнүүдтэ хүдэлдэг малшадайнь диилэнхинь «Мал ажалай мастер» гэһэн нэрэ зэргэтэй юм. Тусхайлбал, 8 һаалишадынь нэгэдэхи классай, 24-иинь хоёрдохи классай мэргэжэлтэй болонхой. Иимэл хүнүүд урдаа тохёолдоһон ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха шадалтай, дүршэл шадабаряараашье булюунууд байна.

1983 оной һүүл багаар энэ ажахыгаар ябахадамни «Арбан нэгэдэхи табан жэлые, мүн байгша ониие амжалтатайгаар түгэсхэхэ хэрэгтэ манай ороной хүн зоной оруулха хубитанууд» гэһэн темээр хэшээлнүүд үнгэргэгдэжэ байгаа бэлэй. Эдэниие партиин Кабанскын райкомой хүдэлмэрилэгшэд, совхозой мэргэжэлтэд үнгэргөө һэн.

Иимэ хэшээлнүүд удха шанараараа малшадта тон туһатай байдагыень мэдээжэ. Тиимэһээ тус ажахы саашадаа энэ хэрэгээ бүри һайжаруулжа, амжалта түйлахань дамжаггүй.

Эдэ бүгэдын ашаар совхоз һү гүрэндэ худалдаха гурбан жэлэйнгээ түсэбые үнгэрэгшэ жэлэй декабриин эхеэр дүүргээ һэн. Даабариһаа гадуур бүхыдөө 12 мянган центнер сагаан эдеэн тоһоной заводто тушаагдаа. Ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Фофоновско һү һаалиин фермэ (даагшань И. Н. Истомин) шалгаржа гараа. Нёдондо жэлэй декабрь һарын дүнгөөр энэ коллектив һү гүрэндэ худалдаха һарынгаа түсэбые 185 процент бэелүүлжэ, КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнадаһан, ажалай ветеран, суута һаалишан А. А. Таракановскиин нэрэмжэтэ шанда хүртэһэн, районойнгоо Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байна.

Быковско һү һаалиин фермын коллектив мүн лэ амжалтатай ябана. Эдэнэр һү һааха, гүрэндэ худалдаха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые аяар ноябрь һарада бэелүүлээ бэлэй. Эндэхи һаалишад фермээрээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2500 килограмм һү һаагаа. Харин энэл фермын суута малшан А. С. Кострикова «гурбан мянгатанай» хилые дабанхай. Тэдэнэр үбэлэй һарануудта фермээрээ үнеэн бүриһөө 1200 килограмм һү абахаар зорижонхой.

Мал адуулагшадшье һаалишадһаа холо гээгдээгүй. Шергинскын мал шахан таргалуулдаг гүүртые даагша Н. К. Бусовиков ажал хэрэгээрээ онсо шалгаранхай. Тус бригадын харууһалдаг хашаргууд хододоо хүнлэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдадаг юм.

Юрэнхы дээрэнь абаад харахада, Хандалын совхозой малшадай ажал хэрэгынь нилээд урагшатай. Энэ хадаа ажахы дотороо эмхидхэһэн һуралсалһаа эхитэй гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Малшад А. С. Кострикова, А. Е. Балдакова, А. П. Быкова, А. Н. Изюрьева, Л. Н. Хамуева, С. А. Тыхенова болон бусад ажалай ёһотойл баатарнууд, оронойнгоо Эдеэ хоолой программые болото дээрэнь бэелүүлэлсэжэ ябаһан хүнүүд ха юм.

Б. СОТНИЧ,
хүдөө бэшэгшэ.

ТҮСЭБҮҮД, ТЭДЭНЭЙ ДҮҮР[...]

80-яад ОНУУДТА[...] СССР-эй ЭЛЕКТРОЭНЕРГ[...]

Һүүлэй 20 жэлдэ дэлхэй дээрэ электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 3,5 дахинһаа дээшэ урганхай. Тэрэ тоодо США-да 2,8, Европын экономическа бүлэглэлэй оронуудта 2,9 дахин, СССР-тэ 4,1 дахин ургаһан байха юм.

Совет электроэнергетикын саашанхи хүгжэлтэнь ороноймнай түлишэн — энергетическэ нөөсын байгууламжадахи тэдэ ехэ хубилалтануудтай холбоотой юм.

Эдэ хубилалтануудай эгээл шухалануудынь ямарнууд гээшэб? Орёо оньһон энергосистемэнүүдые моделиров-лэхэ талаар түрүү зэргын мэргэжэлтэдэй нэгэн, Москвагай энергетическэ институдай профессор, Ленинскэ шангай лауреат, техническэ эрдэмэй доктор Валентин Вениковтэ АПН-эй корреспондент энэ асуудалаар хандаһан байна.

— Удаан сагай хараатайгаар зохёогдоһон СССР-эй Энергетическэ программа тон түрүүндэ атомна энергетикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхые хараална, — гээд профессор Веников тэмдэглэбэ. — 1981—1985 онуудта АЭС-үүд Советскэ Союзай европо хубида электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгын бүхы ургалтын зэргые гаргаха юм.

Юрэл иигэжэ хэлэгдэнэ бэшэ. Багсаахада, түлишын-энергетическэ арга нөөсэнүүдэй 90 процент шахуу СССР-эй зүүн районуудта. Электрын элшэ хүсэ хэрэглэгшэдэй дүрбэнэй гурбан хубинь ороноймнай европо хубида оршодог гээшэ. Атомна электростанцинуудай ашаар органическа түлишэ багаар хэрэглэдэг болгохо, түлишэ зөөбэриин хэмжээ бага болгохо арга олгохо юм.

Мүнөө манайда 18 атомна электростанцинууд бии. Тэдэ гол түлэб 1 миллион квт хүсэтэй энергоблогуудаар хангагдадаг юм. Тиихэдээ энергоблок бүхэн жэлдээ 3 миллион шахуу тонно нүүрһэ арьбална. Эды хэмжээнэй түлишэ зөөхэдэ 50 мянган вагонууд хэрэгтэй болохо байна бшуу. Энээнэй эсэстэ зарим АЭС-үүдтэ электрын элшэ хүсэнэй өөрынь үнэ мүнөөшье тепловой станцинуудайхиһаа хямда болонхой.

Органическа түлишэ хэрэглэдэггүй энергетикэ тушаа хэгдэһэн ондоо нэгэ дабшалта илангаяа СССР-эй зүүн районуудта гидронөөсэнүүдые улам үргэнөөр хэрэглэлгэтэй холбоотой юм. Орон дотор эгээл хүсэтэй Саяно-Шушенска ГЭС-эй (6,4 млн. квт) барилга Сибирьтэ дүүргэгдэжэ байна. Богучанска гидростанци (4 млн. квт) баригдана. Тэрэшэлэн Дунда Азиин ба Алас Дүрнын гол мүрнүүд дээрэ томо томо ГЭС-үүд баригдажа байна.

Ороноймнай европо хубида үлэмжэ ашагтай уһанай нөөсэнүүд барагдаһан шахуутай, тиимэһээ гидроаккумулирующе станцинуудые барихаар хараалагдана гээшэ. Энэ талаа АЭС-үүдые барилгын үргэн программатай, энергосистемын маневренность дээшэлүүлгэтэй холбоотой юм. Багахан хүсэтэй гидроаккумулирующе станци мүнөө Киев шадарта хүдэлжэ, Москва шадарай Загорск (1,2 млн. квт), Литвадахи Кайшядарска гэдэгүүд (1,6 млн. квт) — хоёр томохон ГАЭС-үүд баригдажа байнхай.

— Гэбэшье, тепловой электростанцинууд 80-аад онуудта электрын элшэ хүсэ гаргаха гол «фабриканууд» байһан зандаа үлэхэ гү?

— Тепловой станцинууд (ТЭС-үүд) электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээн соо хубитынгаа зарим тэды доошолоошье һаа (1980 оной 80 процентһээ жэшэхэдэ, 1985 ондо 71 процент хүрэтэр бага болохо), үшөөл удаан саг соо ашата үүргэтэй зандаа байха. Казахстанай Экибастузска, Зүүн-Сибириин Канско-Ачинска хямдахан сэнтэй нүүрһэнэй болоод Баруун Сибириин байгаалиин ба попутна газай эхи үндэһэн дээрэ хүдэлхэ тепловой станцинуудай томо шэнэ комплекснууд ималтгал орон ной зүүн районуудта баригдана.

— СССР-эй европо хубиин, Сибириин ба Казахстанай 700 электростанцинууд дэлхэй дээрэ эгээл томо СССР-эй Ниитэ нэгэн энергетическэ системэдэ нэгэдүүлэгдэһэн байна, тэрэ саашадаа яажа хүгжөөгдэхэб?

— Ойрын 5—7 жэлнүүдэй туршада тэрэ бүридүүлэгдэжэ дүүргэгдэхэ юм. Дунда Азиин ба Алас Дүрнын ами аминдаа хүдэлжэ байһан энерго-нэгэдэлнүүд, тэрэшэлэн ороноймнай алас хойто болон зүүн районуудтахи зарим энергоузелнүүд тэрээндэ нэгэдүүлэгдэхэ байна. Тиигэжэ манай ажамидаралта бүхы газар дайда ниитэ нэгэн энергосистемэдэ оруулагдажа, эндэ бүхы электрын элшэ хүсэнэй 97—98 процентнь үйлэдбэрилэгдэдэг болохо.

Мэргэжэлтэдэй тоолон гаргаһанай ёһоор, мүнөө хүдэлжэ байһан ниитэ нэгэн энергосистемын оршондо һомологдоһон мүнгэнһөө 2 миллиард түхэриг алмагдаа, ашаглалгын жэл бүриин гаргашанууд 700 миллион түхэригөөр доошолуулагдаа. 1990 ондо энэ экономическа ашаг үрэнь хоёр дахин дээшэлхээр тухайлагдана.

Үлэмжэ ехэ напряженитэй электрын элшэ хүсэнэй шэнэ лининүүдэй барилга энергосистемын хүгжэлтэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ юм. Ойрын жэлнүүдтэ орон доторнай 1150 киловольт переменнэ ток, 1500 киловольт постоянна ток үгэхэ шэнэ классай электромагистральнууд хүдэлжэ эхилхэ юм. Иимэ ехэ напряженитэй электродамжуулгын лининүүд дэлхэй дээрэ үшөөл үгы юм.

Эдэ хоёр ондоо линии үнөөхи дурсагдагша Экибастузһаа эхиеэ абаха. Постоянна тоггой лини СССР-эй европо хуби руу, переменнэ тоггой лининь Уураал руу татагдаха юм. Энэ линиин 900 километр утатай участок 1986 ондо ашаглалгада оруулагдаха. Үлэмжэ ехэ напряженитэй ток үйлэдбэрилхэдэ, шэнэ изоляционно материалнуудые, хамгаалалтын аппаратура, автоматикын ба хэлхээ холбооной системэнүүдые зохёон байгуулха хэрэгтэй болобо. Жэшээнь, Экибастуз—Центр гэдэг лини[...]

hУРГУУЛИ—ТҮРЭЛХИД—АЖАБАЙДАЛ

hУРАГШАДАЙ БЭЕЫН ТАМИРЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ

тагын, Енгорбойн болон Цахирай интернат-hургуули гэхэ мэтэнүүд бэеын тамир хүгжөөхэ хэшээлнүүдые үнгэргэхэ талаар эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусахагүй түхеэрэлгэнүүдтэй, байра байдалтай байна. Гадна Михайловкын, Цахирай дунда болон Мэлэ-Бортын, Харацайн найман жэлэй hургуулинууд спортын залгүй байдаг. Гол түлэб бухы шахуу hургуулинууд спортын телмайнуудтай. hургуулинуудта бии байгаа спортын залнууд хэрэгтэй бухы түхеэрэлгэнүүдээр түгэс хангагданхай гэшэ. Энэ талаар Закаменск хотын 1-дэхи, 2-дохи, мүн Үлзэгшэн дунда hургуулинууд тэмдэглэлтэй. hургуулинуудай спортивна бааза шэнэ hэльбэн шэнэдхэгдэжэ, эб ябуулганууд харалга-конкурсын үедэ Ш. А. Хазагаева (Үлзэгшэн), В. М. Номогоев, Д. Д. Бальжуров (Цахир), Ш. Э. Базарова (Үтата) болон бусад багшанарай эдэбхи үүсхэл hайшаагдаhан, дурсагдагша hургуулинуудай дэргэдэ ехэ хэмжээнэй ажалай гаргагшатай тусхай түхеэрэлгэнүүд хэгдэhэн байгаа.

Районой hургуулинуудта футболой 9, баскетболой 17, волейболой 25 талмай, мэргэн буудалгын дурбэн тир тоолоогдоно. Тинхэдэ Холтоhоной, Закаменск хотын 1-дэхи, 2-дохи hургуулинууд хоккей наадаха тусхай hайн түхеэрэлгэнүүдтэй байха юм. Гэхтэй хамта Баян-Голой, Шара-Азаргын, Хамниин дунда болон бухы шахуу найман жэлэй hургуулинуудай спортын залнууд, талмайнуудай түхеэрэлгэнүүд hанаhанда хүрэхэгүй. Зарим hургуулинуудай багшанар спортын зүйлнүүдые абаха, тусхай түхеэрэлгэ байгуулха талаар оролдолго багаар гаргана гэжэ энэ газарта тэмдэглэлтэй.

тын залнуудай нэмэлтэ барилганууды, тинхэдэ 1985 ондо Цахирай дунда, Енгорбойн, Мэлэ-Бортын болон Харацайн найман жэлэй hургуулинуудта спортын залнууд барихаар хараалаанхай.

Бэеын тамирай хүмүүжэл гэшэ үхибүүдэй эхин классуудhаа захалжа хүгжөөгдэхэ зэргэтэй. Үсөөн hурагшадтай эхин hургуулинуудта физкультурын хэшээлэ багшанарай өөhэдынь үнгэргэдэг байhаниинь мэдээжэ. Жэшээлхэдэ, М. Ц. Батуева, Н. Н. Цырендоржиева (Ехэ-Цахир), Б. Д. Дашиева (Нурта), М. Д. Тарбаева (Бүргэ) болон бусад багшанар эхин классуудайнгаа hурагшадтай физкультурын хэшээл hайнаар ябуулдаг, мүн тэндэхи спортын талмайнуудые түхеэрэхэ зохидоор түхеэрэлгэтэй юм. Районой 13 hургуулинуудай эхин классуудта физкультурын тусхай бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэ нүхэд эрхилдэг. Тэрэнэй дундаhаа А. А. Буянтуев (1-дэхи hургуули), В. Е. Буднова (3-дахи hургуули), Д. Д. Дылгирова (Дүтэлүүр), Е. Б. Шагдарова (Үлзэгшэн) гэгшэдэй хэшээлнүүд hонирхолтойгоор, шанартайгаар үнгэрдэг гэжэ тэмдэглэлтэй.

Физическэ хүмүүжүүлгын заабарилалгые жэншэдгүй мэдэхэ, дуршэлтэй бэрхэ багшанар районой hургуулинуудта олон. Жэшээлхэдэ, Т. А. Воротникова, А. А. Буянтуев (1-дэхи hургуули). В. В. Харламова (2-дохи hургуули), Ш. А. Хазагаева (Үлзэгшэн), С. Б. Гыргеев (Холтоhон), М. А. Блинаюк (3-дахи hургуули), М. Д. Цыденов (Михайловка), Б. Б. Цыренов (Санага), В. Г. Бальжанов (Дүтэлүүр) болон бусадай ажал мактаалтай байдаг. Эдэ нүхэднэй үхибүүдтэ эмэрхэйгээр хандажа, тэдэнние физкультура болон спортдо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ республикын багшанарай түрүү дүй дүршэл хэрэглэн классhаа гадуур хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэжэ, ГТО-гой нормативуудые тушаалгахаар hурагшадые бэлдэнэ.

Закаменск хотын 1-дэхи hургуулида ГТО-гой значкистнууд олон. «hурагша бүхэн—физкультурник» гэhэн уряа доро тус hургуулида даамаар, баскетболоор, волейболоор, хүнгэн атлетикээр, гимнастикаар, конькигаар, саннаар олоной хабаадалгатай мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ байдаг. Энэ hургуулиин багша Тамара Алексеевна Воротниковагай оролдосотой, эдэбхи үүсхэлгэй ажалай ашаар эндэхи hурагшадай 90 процентнь физкультурын хэшээлнүүдтэ «эрхим», «hайн» гэhэн сэгнэлтэ абадаг. Бухы hурагшадынь спортивна формын тусхай хубсаhатай байдаг. Тамара Алексеевнагай хүтэлбэрилдэг гимнастикын секцидэ хамта дээрээ 142 hурагшад ябадаг. Тэрэнэй хүмүүжүүлhэн олохон эдир спортсменүүд районой болон республикын мүрысөөнүүдэй шанта hууринуудые эзэлдэг байха. Тэрэшэлэн 2-дохи hургуулиин физкультурын багша, арадай гэгээрэлэй отличник Валентина Владимировна Харламова үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ спортын 16 эдир инструкторнуудые, 21 судьянарые бэлдэжэ амжаа. Тэрэнэй хүтэлбэри доро 127 hурагшадые нэгэдүүлhэн баскетболой, волейболой, теннисэй секцинүүд эмхидхэгдэнхэй.

Хуртагын найман жэлэй hургуулиин залуу багша нүхэр Васильев байгша оной hуралсалай жэлые эдэбхи хэшээлтэйгээр захалаа hэн. Хэшээлнүүдhээ гадуур эдир боксёрнуудай секци эмхидхэжэ, районой хэдэн чемпионуудые тодоруулба.

Спортын үбэлэй зүйлнүүдээр зарим hургуулинуудта hуралсалай программын дүүргэгдээгүй ушар үзэгдөө hэн. Энэ хадаа Харацайн, Мэлэ-Бортын, Дүтэлүүрэй болон Санагын hургуулинуудай физкультурын багшанарай ажал хэрэгтээ харюусалга багатайгаар хандаhанhаа болоо гээшэ.

Закаменск хотын, мүн Баян-Гол, Холтоhон hууринуудай hургуулинууд байгша ондо үбэлэй элүүржүүлгын лагерьнуудые түрүүшынхеэ эмхидхэбэ. Зэдын комбинадай профкомой дурадхалаар хэгдэhэн энэ хэмжээ ябуулгые хүдөөгэй hургуулинуудай, мүн бусад эмхи зургаануудай коллективүүдэй дэмжээ hаань, hайн бэлэй.

Район доторнай үхибүүдэй спортивна хоер hургуули тоологдоно. Закаменскда, Санагада сэршэдэг тэдэ hургуулинуудай секцинүүдтэ хамтадаа юhэн зуугаад үхибүүд спортын дуратай зүйлнүүдээр хэшээл абажа, хүмүүжэжэ байдаг. Үхибүүдэй дурсагдагша спортивна hургуулинуудай бүлэгүүд районой юhэн бусад hургуулинуудта байгуулагданхай.

hүүлэй 2—3 жэлэй туршада райсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таhаг болон үхибүүдэй спортивна hургуули ВЛКСМ-эй райкомтой, физкультура, спортын талаар районой комитедтэй, спортын «Урожай» бүлгэмтэй, Зэдын комбинадай профкомой спортын таhагтай, райвоенкомадтай, мүн ДОСААФ-ай районно комитедтэй нягта харилсаатайгаар ажаллана. Тэрэнэй ашаар физкультураар, спортоор үхибүүдэй дунда ябуулагдаха хүдэлмэриин онол арганууд элбэгжээ, шанартайшье болоо гээшэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Закаменскын 3-дахи дунда hургуулиин директор В. П. Никиткова үхибүүдэй спортивна hургуулиин директор П. Ж. Доржиев, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Т. М. Урманова, Санагын дунда hургуулиин директор Ф. Л. Митронов, 2-дохи hургуулиин багша Г. Д. Банзаракцаева, 14-дэхи СГПТУ-гай директорэй орлогшо В. Я. Кушнарев, горгүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. И. Иннокентьев, Зэдын комбинадай ЖКО-гой начальник Г. Зоннёнберг, республикын багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай хүдэлмэрилэгшэ **Д. Д. Очирова** болон бусад нүхэд хабаадалсаба.

Б. ЖАНЧИПОВ,
манай корр.

Монгол hайхан орондо

«ЭРДЭНЭТЫН» ХҮГЖЭЛТЭ

СССР-эй болон МНР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туhалалсалга тухай договорой баталагдаhаар 38 жэлэй ой январиин 15-да гүйсэхэнь. Энэ документ хоёр ороной хани барисаанай, харилсаа холбооной үндэhэ hуури мүн. 1966 ондо шэнэ договорто гар табигдаhан байгаа. Тэрэ совет-монгол аха дүү ёноной харилсаае хүгжөөлгын шэнэ шата болоhон, тэрэниие үргэдхэн гүнзэгырүүлhэн байна. «Эрдэнэт» гэжэ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинат Советскэ Союзай, Монголой аха дүү ёноной холбоо барисаанай толотомо гэршэ жэшээ болоно.

Долоон хоногтоо нэгэ удаа боро хараанай болохын урда тээхэнэ энэ хото шанга тэhэрэлгэhээ сошоходол гэдэг. Эндэ ажаhуугшадай байшан гэрнүүдэй сонхонууд нэршэдэг юм. Зүгөөр ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай карьертэ руда малтан абалгын эршэтэ халуун хүдэлмэриие элирхэйлhэн амгалан тайбан тэhэрэлгэнүүд хэнииешье айлгадаггүй байха. Энэ хото бухы Монгол орон дотор, мүн холо саагууршье мэдээжэ нэрэтэй — Эрдэнэт.

Тэрэниие монгол-совет харилсаа холбооной hүлдэ гэжэ дэмы нэрлэдэггүй. Энэ эртэ урдын газар дээрэ СССР-эй туhаламжаар бодхоогдоhон гү, али баригдажа байhан олон тоото объектнүүдэй дунда тэрэ онсо hуури эзэлнэ. hаяхан Монгол орон тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые болзорhоонь урид ашаглалгада оруулалгые ехэ hайндэр мэтээр тэмдэглэбэ.

Хотын ажалшад тэрэнэй түрүүшын ээлжээе 1978 оной hүүл багта ашаглалгада оруулаа hэн. Зэдэй-молибденэй рудануудаар баян уулын хормойдо «Эрдэнэт» урган бодожо, хүдэржэhэн байгаа. Ашаглагшадай, элдэб мэргэжэлтэй хүнүүдэй ажаhуудаг, ажалладаг энэ хото хурдан түргэнөөр ургажа байна. Мүнөө эндэ 50 мянга гаран хүн ажаhууна. Үшөө хэдэн томо ехэ промышленна предприятинууд, кинотеатрнууд, клубууд, юрэнхы эрдэмэй hургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, хүн зоной ажаhуудал хангалгын комбинадууд эндэ бии.

Монголой хэблэлэй тэмдэглэhэнэй ёhоор, иимэ томо ехэ, айхабтар орёо предприятиие богони болзор соо барижа, проектээр хараалагдаhан хүсэндэнь болзорhоо урид оруулалга хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй эбтэй эетэй интернациональна монгол-совет коллективэй ажалай элитэ ехэ илалта болоно. Тэрэнэй удха шанар айхабтар ехэ. Үнэтэ шухаг продукци үгэдэг комбинат hалбаран хүгжэжэ байhан хото Монголой экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ, МНР-тэ социализмын материальна-техническэ үндэhэ hуурие байгуулгада, бэхижүүлгэдэ түйлай ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Хани барисаан, ехэ ашаг үрэ, али алиндань ашатай туhатай байлга хадаа монгол-совет харилсаанай гол удха болоно. Имагтал энэ харилсаа холбооной ашаар жэлэй турша соо 16 миллион тонно руда малтаха, болбосоруулха хүсэтэй Эрдэнэтын индустриальна мантан томо предприяти дэлхэй дээрэ иимэ түхэлэй 10 томо ехэ предприятиин тоодо орохо ёhоороол оробо. Имагтал энэ харилсаанай ашаар мүнөө үеын шэнэ социалис хото урган бодоо бшуу.

Комбинадай баригдаха үедэ барилга-хабсаралгын түйлай ехэ хүдэлмэри бэелүүлэгдээ. Гэбэшье баригдаhан гэрнүүд, түхеэрэлгэнүүд хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ бэшэ. Барилгын үргэн ехэ хэмжээтэй байhыень бусад тоо, баримтанууд элирхэйлэн гэршэлнэ. Жэшээнь, совет 170 хотын 30 үндэhэ яhатадай түлөөлэгшэд эндэ хүдэлнэ, СССР-эй 400 гаран предприятиhаа машина, түхеэрэлгэнүүд эльгээгдэhэн байгаа. 200 гаран интернациональна бригада болон экипажай гэшүүд габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулhан байха юм. Монгол болон совет барилгашадай, хабсаргагшадай шэн габьяата ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, хоёр ороной правительствонууд ехэ бүлэг хүдэлмэришэдые МНР-эй ба СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаха тухай шиидхэбэри абаа hэн.

«Эрдэнэт» хадаа СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай социалис экономическа харилсаанай комплексно программые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлгын толотомо гэршэ жэшээ болоно. Аха дүү социалис оронуудтай хамта МНР-тэ хамтын предприятинуудые, ажахын нэгэдэлнүүдые байгуулга, ашаглалга ажал хэрэг болон мүнгэ зөөриие арьбалалгын шухала нүхэсэл болохо харилсаанай түхэл шэнжын булюу hайн байhые элирхэйлэн харуулна. Монгол-совет хамтын ажахын эмхинүүдэй жэшээ дээрэ ажахын харилсаанай ехэ ашатай туhатай байhаниинь элеэр харуулагдаа.

Совет-монгол харилсаанай удха шанар жэлhээ жэлдэ ургана. Хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туhалалсалга тухай хоёр ороной хоорондохи договорой дүримүүдтэй зохилдуулагдажа, тэрэ хүгжөөгдэнэ. Энэ табан жэлдэ Соведүүдэй ороной технико-экономическа туhаламжаар хэдэн зуугаад промышленна, хүдөө ажахын ба соёлой-ажаhуудалай барилганууд хэгдэхэ юм. Тэдэнэй олонхид табан жэлэй түрүүшын жэлнүүдтэ баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа hэн. Хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай hүлдэ болохо «Эрдэнэт» урган хүгжэжэ байна.

Александр ДЕНИСОВИЧ,
ТАСС-ай корр.

Эрдэнэт—Улаан-Баатар.

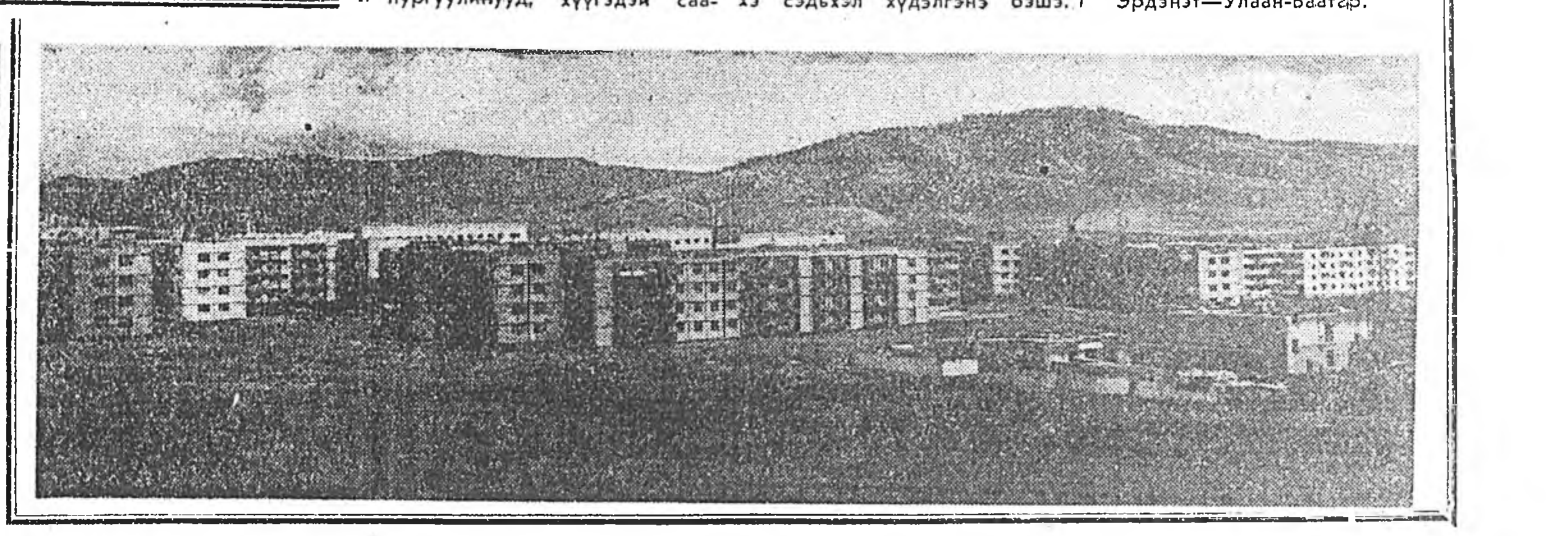

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэгдэhэнэй hүүлээр

«ХАРАХАДА ГОЁ, ОРОХОДО ХҮЙТЭН»

Манай газетын ноябриин 2-ой номерто иимэ гаршагтай статья толилогдоо hэн. Тэрэнэй үндэhөөр хэмжээ абахынь тулада ажалшадай депутадуудай Хориин районно Соведэй гүйсэдком редакци хандаhан юм. Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Бузин редакцида hая ингэжэ харюусаба:

— «Хоринск поселогой Первомайска гудамжын 34-дэхи, 38-дахи гэрнүүдэй байрануудта дулаа дамжуулдаг үргэн диаметртэй сөргын табигдаhанай hүүлээр дурсагдаhан гэрнүүдтэ дулаан болоо».

НИИТЫН ЭДЭБХИТЭЙ АЖАЛ ЯБУУЛАГША

ИКИ-БУРУЛ (Хальмагай АССР). Ики-Бурул тосхоной ажаhуугша М. Свинаровагай энгэртэ дайшалхы шагналнуудай зэргэлээд «Эб найрамдалай совет жасын эдэбхитэн» гэhэн хүндэтэ тэмдэг зүүлгэгдэбэ. Совет хүнүүдэй дай буруушаалгын бухы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадаhанай, эб найрамдалай жасада мүнгэ ходо оруулжа байhанай түлөө тэрэ энэ шанда хүртөө юм.

Мария Григорьевна — коммунист, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран, Севастопольhоо Берлин хүрэтэр дайшалхы зам гаталhан юм. Тэрэ бухы наhаяа багшын, совет болон партийна хүдэлмэридэ зорюулаа. Тэрэ наhанайнгаа амаралтада гараашье hаа, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаhаар. Лектор, Эб найрамдал хамгаалха Хальмагай комитедэй гэшүүн юм.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЖАСАДА

хэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ болон продукциин шанар hайжаруулха хэрэгтэ зорюулагданхай. Александр Александрович hүүлэй үедэ 28,371 түхэригэй экономическа ашаг олзотой хоёр дурадхал оруулhан юм. Тэрэ урмашуулгынгаа шангай горитойхон хубииень Эб найрамдалай жасада эльгээгээ. hүүлэй гурбан жэлдэ А. А. Левенец Эб найрамдалай жасада 800 түхэриг оруулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (наада таладань) ахамад инженер А. А. Левенец.

П. БУРМАКИНАЙ фототекст.

...ИАЛИС ...УДААР

БҮТЭЭЛГЫН ...ЭЛТЫН ...ТАНУУД

Чехословакиин ...-Вее хотодохи ...май дээрэ за... ...ын корпусууд ...ой. Энэ табан ...ээшэ ашаглал... ...аха предприя... ...лдог станогуу... ...эшэлэн токар... ...ын болон фре... ...уудай деталь... ...оэрилхэ юм.

...бүтээлгэ хадаа ...арадай ажахын ...hоор хүгжэжэ ...ринуудай нэгэ... ...). Чехослова... ...дай продукци ...доторoo hайн ..., харин улас... ...дэлгүүрнүүдтэ ...гдэдэг юм. Гадаадада худалдаанда гаргагдадаг продукциин хахадhаа ехэ хубинь Советскэ Союзда ба социалис хани нүхэдэй бусад оронуудта эльгээгдэдэг. Гансал мүнөө жэлдэ гадаадын партнернуудта металл отолдог хэдэн зуугаад янзын станок, модо болбосоруулгын зэрэлгын ба бүд нэхэлгын машинануудай агрегадууд дурадхагдаhан байна.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудай социалис экономическа хамжаанай комплексно программые бэелүүлгэдэ үргэнөөр хабаададаг байhаниинь Чехословакида станок бүтээлгые амжалтатайгаар хүгжөөхэ үндэhэ hуури болодог. Жэшээлбэл, Чехословак мэргэжэлтэд совет адли ажалтантай хамта 150 янзын шэнэ машина болон түхеэрэлгэнүүдые, тэрэ тоодо промышленна робот-манипуляторнуудые байгуулха талаар хүдэлнэ.

ГАЗАРАЙ ДУЛААЕ ХЭРЭГЛЭНЭ

БУДАПЕШТ. Сольнок областьдо Яскишер гэжэ hууриин тосхондо дүтэ шадар геологууд газар дорохи халуун уhанай баян нөөсэ элирүүлээ юм. Гурбан hургуули, амаралтын хэдэн байшан ба профилакторинууд, магазинууд болон ниитын бусад байшангууд тэрэнэй туhаламжаар дулаасуулагдана. 70 шахуу градус халуун уhан километрhээ дээшэ гүнзэгыhөө түлилгын системэдэ дамжуулагдана.

Венгриин газар дайдын баялигуудай нэгэн гээд эндэхи халуун аршаан булагууд дэмы нэрлэгдэдэггүй. Тэрэнэй нөөсэнүүдэй талаар республика Европодо түрүүшын hууринуудай нэгые эзэлдэг юм. ВНР-эй арадай ажахыда газар дорохи халуун уhан улам үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Мүнөө үедэ орон дотор 2 миллион шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэнүүд болон полиэтилен пленко хушалтатай парнигууд газар дорохи халуун уhаар дулаасуулагдана. Мал ажалай фермэнүүдые, промышленна байшангуудые, байрын бүхэли кварталнуудые дулаасуулхын тула, мүн тэрэшэлэн предприятинууд болон байрын гэрнүүдые халуун уhаар хангахын тула хямда дулаан хэрэглэгдэдэг юм.

ХИЛЫН саанаhаа
ТАСС • АПН

ШВЕЦИИН РИКСДАГАЙ СЕССИ

СТОКГОЛЬМ. Швециин риксдагай (парламент) ээлжээтэ сесси нээгдэбэ. 1984—1985 онуудай финансын жэлэй гүрэнэй бюджедэй проектые правительство ороной хуули гаргадаг дээдын зургаанай депутадуудай үзэмжэдэ табиhан байна. Урда урдын жэлнүүдтэл адли, Швециин финансын гол хуулиин проектые нютагай шэнжэлэгшэд тайлбарилхадаа, ороной урда табигдажа байhан социально-экономическа орёо шухала асуудалнуудые, тэрэ тоодо хүдэлмэригүйдэлгые, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгые, ажалшадай hуудал байдалай муудалгые шиидхэхэ талаар аша үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые хараалнагүй. Тинхэдэ правительство сэрэгэй hомололгонуудаа улам үргэдхэнэ, тэрэниие 24,4 миллиард кронодо хүргэбэ. Эдэ бүгэдэ финансын жэлдэ Швециин кабинедэй түсэблэhэн эгээл ехэ гаргашануудай нэгэниинь болоно.

ПЛЕНУМ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

РИМ. Италиин Компартиин ЦК-гай ба ЦКК-гай пленум эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. «Юрэнхы дэлгүүртэ» хабадатай оронуудай асуудалнуудые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэдээ, ЕЭС-эй гэшүүн-оронуудта тохёолдожо байhан кризисээр, зарим оронуудай хоорондохи хёмороо зүришэлдөөнэй хурсадалгаар hанаагаа зобожо байhанаа мэдүүлээ. Мүнөө «юрэнхы дэлгүүрэй» арбан орондо 12 миллион хүн хүдэлмэригүй байна. Тэдэнэй хахад хубинь залуушуул юм. Экономистнуудай багсаамжалhанай ёhоор, 1984 оной hүүл багта «үлүү хүнүүдэй» тоо 13,5 миллиондо хүрэхэ байна.

Буу зэбсэгүүдые үргэнөөр бүтээжэ, түрүүлэн добтолго хэхэ американ ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые Баруун Европодо тараан тодхожо байhан американ захиргаанай хархис политикые эрид буруушааба.

ИКП-гэй Генеральна секретарь Э. Берлингуэр пленум дээрэ үгэ хэлээ.

КУБА hУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭ

ГАВАНА. Арадай засагай муниципальна ассамблейнүүдтэ hунгалта байгша оной апрелиин 15-да Кубада үнгэргэгдэхэ юм. Тэрээндэ бэлэдхэлэй шухала политическэ кампани орон дотор эхилбэ.

Ороной элдэб hунгуулиин округуудта суглаанууд үнгэргэгдэнэ. Арадай засагай нютагай зургаануудай депутадууд хэhэн хүдэлмэри тухайдаа ажалшадай урда тоосоно. Кубын Компартиин ЦК-гай хэблэлэй орган —«Гранма» газетын бэшэhэнэй ёhоор, муниципальна ассамблейнүүдэй гүйсэдсэхэ комитедүүдэй гэшүүдэй тоосоонууд хадаа социалис демократиин бэелүүлэгдэжэ байлгын үшөө нэгэ толотомо гэршэ болоно.

Энэ кампаниин үедэ Кубын ажалшад олониитын этигэл найдабарида хүртэhэн эгээл эрхим түлөөлэгшэдөө депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ юм гэжэ Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн, арадай засагай национальна ассамблейн түрүүлэгшэ Ф. Браво эндэ үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Арадай засагай нютагай зургаануудые hунгаха hунгалтада бэлэдхэл политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ байна. Тэрэ Кубын Компартиин ЦК-гай наймадахи пленумэй тогтоолые предприятинуудта, эмхи зургаануудта шудалалгатай тудалдаба. Энэ жэлэй зорилгонууд тогтоол дотор хараалагдаhан, тэдэниие бэелүүлхэ харгы замууд тодорхойлогдоhон байна.

БҮТЭМЖЭТЭЙ hАЙН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДЭЙ ТҮЛӨӨ

ПХЕНЬЯН. ЦТАК агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, КНДР-эй Центральна Арадай Комитедэй ба Верховно Арадай суглаанай саг үргэлжын Соведэй эндэ болоhон заседани дээрэ Корейн хахад арал дээрэхи байдалые эбэй ёhоор гуримшуулан шиидхэхэ шэнэ дурадхалнууд оруулагдаhан байна.

Энэ райондохи байдалай түгшүүрилтэй байhанайнь түлөө США харюусалгатай гэжэ заседани тухай эндэ толилогдоhон мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Урда Корейе сэрэгэй бааза болгожо, тэндэ ядерна буу зэбсэгүүдые тараан тодхохые, «Першинг-2» болон далита ракетэнүүдые, нейтронно буу зэбсэгүүдые иишэ асархые США түсэблэнэ.

США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгануудhаа уламжалан, Корейн хахад арал дээрэхи байдалай шахардуу шанга болоно байха үедэ имагтал бүтэмжэтэй hайн хөөрэлдөөнүүдэй ашаар Корейдэ амгалан тайбан байдал хангажа болохо байна. Тэрэниие хүгжөөхын тула КНДР-эй, США-гай ба Урда Корейн хабаадалгатайгаар гурбан талын хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ дурадхал Корейн Арадай-Демократическа Республика оруулна. Эбэй ёhоор хэлсээ баталха, американ сэрэгүүдые Урда Корейhээ гаргаха тухай асуудал хөөрэлдөөнүүдэй гол анхаралда табигдаха ёhотой. Хойто ба урда хубиин хоорондо нэгэ нэгэндээ добтолхогүй тухай декларaци баталхые мүн лэ дурадхагдана. Нэгэдэлгын гол ёhонуудай үндэhөөр ороноо нэгэдүүлхэ тухай КНДР-эй ба Урда Корейн хоорондо хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхые КНДР дурадхана. Эдэ хэмжээнүүд Корейн хахад арал дээрэ эб найрамдал болон аюулгүй байдалые найдамтайгаар хангаха арга олгохо байна.

ЭНЭЭНhЭЭ ШУХАЛА ЗОРИЛГО БАЙХАГҮЙ

АНТАНАНАРИВУ. Ядерна дайе зайсуулан сарахаhаа, газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хамгаалхаhаа, бэхижүүлхэhээ шухала зорилго мүнөө байхагүй гэжэ Мадагаскарай Демократическа Республикын президент Дидье Рацирака эндэ мэдүүлбэ. Энэ зорилго гансал агууехэ оронуудта бэшэ, харин дэлхэйн бухы гүрэнүүдтэ хабаатай гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Ядерна дайн Африкын оронуудые дайрахагүй юм гэжэ бодомжологшод эндүүрнэ гээшэ. Гүрэнүүдэй хоорондо арсалдаа хёмороотой, онсо ондоо үзэл сурталтай, ондо ондоо хүгжэлтэтэй байгаашье hаань, хүнүүдэй аха нүхэсэл, гүнзэгы ухаан бодол ядерна дайнай аюулhаа газар дэлхэйе, хүн түрэлтэниие аршалан абаржа шадаха байна.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга, хүн зониие олоорнь алаха хюдаха зорилготой зэбсэг хэрэгсэлнүүдые гаргалга үзэгдөө дуулдаагүй хэмжээндэ хүргэгдэжэ байна гэжэ Д. Рацирака хэлээ. Ядерна болон нейтронно буу зэбсэгүүд бүтээгдээ, замбуулинай дайдые сэрэгэй зорилготойгоор хэрэглэхэ түсэбүүд табигдажа байна. Гренадада, Сальвадорто, Никарагуада, Африкын урда хубида, Дүтын Зүүн зүгтэ юунэй болоно байhан ушарта хайшан хэрэгээр хандажа яашье болохогүй. Эдэ бүгэдэ уласхоорондын байдалые илангаяа орёо түгшүүрилтэй болгожо байна бшуу. Ядерна дайнай эхилэлгэ хүн түрэлтэнэй хүгжэлтэ дэбжэлтые хосороон hалгааха байна гэжэ иимэ эрхэ байдалда али бухы правительство, гүрэн ойлгохо ёhотой. Тиимэhээ ракетэнүүдые тараан тодхолго, шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые гаргалга гэхэ мэтэ асуудалнууд ядерна дайе зайсуулан сарахые хүсэhэн бухы хүнүүдэй анхарал татаха зэргэтэй.

НИКАРАГУАГАЙ МИД-эй МЭДҮҮЛГЭ

МАНАГУА. Энэ орондо эсэргүүгээр контрреволюционно бандануудай үүдхэhэн шэнэ зэбсэгтэ hүйдхэлтэ ябуулгануудай түлөө Вашингтон харюусалгатай гэжэ Никарагуагай правительство тоолоно.

Республикын МИД-эй мэдүүлгэ дотор заагдаhанай ёhоор, январиин 6-да ямаршье тэмдэггүй самолёдуудаар агаарhаа халхалагдажа, хурдан түргэн ябадалтай «мэдэгдээгүй» катернууд Никарагуагай Номгон далайн эрьедэхи Потоси портые, Масачапа тосхониие ракетэнүүдээр буудаhан байгаа. США-гай далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй Никарагуагай эрьенүүд шадар байhанай ашаар энэ гэмтэ ябуулга үүдхэгдэхэ аргатай болоhон байна гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Энээнэй hүүлээр катернууд американ корабльнуудай хойноhоо далда оробо.

МИД-эй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, Никарагуада эсэргүү шэнэ гэмтэ ябуулга «контадорско бүлэгэй» конференциин Панамада нээгдэхын урда тээхэнэ үүдхэгдэhэн байна. Түбэй америкэдэхи байдалые эбэй ёhоор гуримшуулха талаар энэ «бүлэгэй» хүсэлэл оролдолгонуудай амжалтатайгаар дүүрэхыень Вашингтоной захиргаанай хүсөөгүй байhые эндэhээ ойлгомоор.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

УУЛЗАЛГА ҺОНИРХОЛТОЙГООР ҮНГЭРБЭ

Арадай депутадуудай Хяагтын городской Соведэй депутат Надежда Галсановна Донсоронова һунгагшадайнгаа урда һая юрэ бусаар тоособо.

Урда тээнь һунгалтын округто бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһан, гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн соносхол уридшалан үлгэгдэһэн байна. Ниитын түлөөлэгшэд, Бекетовэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ ажаһуудаг һунгагшад, пионернүүд, һурагшад энэ хэмжээ ябуулгада ехэл дуратайгаар суглараа.

Оркестрэй ирагуу хүгжэм, нүүдэл клубай рупорһаа хүхюу шогтой дуунууд зэдэлээ. Сценын дэргэдэ үйлсын эрхим гэрнүүдые харуулһан фотовыставкэ эмхидхэгдэнхэй, уран гартанай бүтээлнүүд табигданхай. Гэхэтэй хамта өөрынгөө гэрнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо, заһабарилха хэрэгтэ анхараадүй хүнүүд, хүдэлмэри хэхэ дурагүйшүүл шог ёгто шүүмжэлэлдэ оруулагданхай байгаа.

Универсальна горторгын, райпогой, ниитын эдеэ хоолой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд автолавка болон киоскнуудта һайндэрэй наймаа эхилээ. Хяагтын соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд депутат Донсороноватай суг энэ үйлсын һунгагшадта нэгэнтэ бэшэ хүрэһэн, ажаһуугшадтайнь танилсажа, эрилтэ, хэрэглэмжэнүүд тухайнь гүйсэд мэдэсэтэй болоһон, түһаламжа үзүүлһэн байха юм. Энэ үйлсэдэ гол түлэб үйлэдбэриин түрүүшүүл, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай, ажалай ветеранууд ажаһуудаг.

...В. А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын музейн научна хүдэлмэрилэгшэ И. В. Диленкэдэ нэн түрүүн үгэ үгтэбэ. Тэрэ Бекетовэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ ажаһуугшадта революционерэй намтар, ажал ябуулга тухай нэн түрүүн хөөрэжэ үгэбэ. Ториин аймагай Нарин тосхондо К. П. Бекетов түрэһэн юм. 1918 ондо фронтһоо түрэл һууриндаа бусахадань, нютагайнь зон тэрэниие солдадуудай ба таряашадай депутадуудай Соведэй түрүүлэгшээр һунгаа. Семеновецуудай ерэхэдэнь, эдэбхитэдтэй, улаан гвардеецүүдтэй суг ой модон соо бэеэ нюуха баатай болоо һэн. Нэгэтэ һүни гэр бүлынхидтэеэ уулзаад ошохо хүсэлтэй гэртээ ерээд байтараа мүрдэн хэһээгшэдэй гарта орошоһон юм. Тиигэжэ Наринһаа Троицкосавск абаашагдажа, политическэ сүлэлгэдэ байһан түрүүшын совет ба партийна хүдэлмэрилэгшэдтэй суг улаан казармада хаагдаа бэлэй. 1919 ондо Куприян Павлович Бекетов бусад нүхэдтэеэ суг Троицкосавскда буудуулан унаһан, хамтын хүүртэ хүдөөлүүлэгдэһэн байна. Эндэ саазалуулһан хүнүүдэй хүүр дээрэ хүшөө бодхоогдонхой.

И. В. Диленкын хөөрөөн бултанай анхарал татаа. Энэ үйлсэдэ ажаһуугшадай олонхинь түрэл нютагайнгаа түүхэ шэнжэлгэдэ хабаатай юм. Жэшээлхэдэ, ажалай ба дайнай ветеран Константин Петрович Сахаров Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда онсо шалгарһан, Сталинградые хамгаалалсаһан габьяатай. Үбсүүень сэрэгшын Алдар Солын III шатын орден, «Сталинградые хамгаалһанай түлөө» медаль ба бусадшье шагналнууд шэмэглэдэг. «Наһанайнгаа амаралтада гаранхайшье һаа, үшөөл хүдэлһөөрби. Амгалан тайбан ажабайдалай үедэ шадалтайл һаа, гараа миил хабсаргаад юундэ һуултайб? Манай иигэжэ жаргажа ажаһуухын тула Бекетов мэтэ революционернүүд шэнэ засагай түлөө тэмсээ ха юм» — гэжэ ветеран хэлээ бэлэй. Гэхэтэй хамта энэл үйлсэдэ ажаһуудаг Михаил Иванович Орловой, Дмитрий Михайлович Богдановай, Елена Вениаминовна Нечаевагай, Александр Николаевич Протасовай, Валентина Филипповна Пименовагай, Валентина Цыреновна Цыремпиловагай нэрэнүүд Хяагта хотын хүн зондо мэдээжэ болоһоор үнинэй.

Түрэл үйлсэеэ, гэр байрынгаа газаагуурхиие болбосон түхэлтэй болгохо талаар конкурс-харалгын дүнгүүдые Н. Г. Донсоронова соносхобо. Энэ мүрысөөндэ 14-дэхи гэртэ ажаһуудаг Баталовтанай бүлэ түрүү һуури эзэлжэ, дурасхаалай бэлэг эдээндэ барюулагдаһан. «Болбосон түхэлтэй, жэшээтэ гуримтай гэр» гэһэн бэшэг үлгэгдэһэн байна. Хоёрдохи һуурида 48-дахи гэртэ ажаһуудаг Сушковтоной бүлэ гаража, гэртэнь тиимэ бэшэг үлгэгдөө.

Гэр байрынгаа газаа түхэлые, хашаа хорёогоо заһабарилха, гуримтай байлгаха хэрэгтэ В. Ф. Пименова, С. Д. Жамбалтаров, Н. И. Николаев гэгшэд ехэ юумэ хээ гэжэ тэмдэглэгдээ. Эдэнэр гурбадахи һуури эзэлжэ амжаа, дурасхаалай бэлэгүүдтэ хүртөө. Н. Г. Донсоронова һунгагшадтаа өөрынгөө уялгануудые яажа дүүргэһэн тухайгаа, мүн горсоведэй гүйсэдкомой ажал хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөө. Харюудань Бекетовэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ ажаһуугшад түрэл хотоёо ногооруулха, болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ ходо анхаржа байха тухайгаа мэдүүлээ, депутадтаа баяр баясхалан хүргөө, ажаглалтануудые хэлээ.

Иигэжэ городской Соведэй депутадай тоосоон һайндэрэй шэнжэтэйгээр үнгэргэгдэжэ, сугларагшадта ехэл һайшаагдаһан байна.

С. КЛИМОВ,
арадай депутадуудай Хяагтын городской Соведэй түрүүлэгшэ.

ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

Кабанскын районой ажалай түрүүшүүлэй зүблөөн Селенгинск поселогто һаяхан болобо. «XI табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабаринуудые бэелүүлхэ талаар зорилгонууд ба 1983 оной ажалай дүнгүүд тухай» асуудалаар зүблөөндэ хабаадагшад хөөрэлдөө. Партиин Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Каниболоцкий элидхэл хэһэн байна. 1984 оной социалис уялгануудые баталаад, үйлэдбэриин түрүүшүүл районойнгоо ажалшадта хандаһан бэшэг баталан абаа.

Зүблөөн дээрэ Байгал-Худариин совхозой һаалишан С. А. Албатаевада «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медаль барюулагдажа, сугларагшад тэрэниие халуунаар амаршалһан байна. Ажалай олсхон түрүүшүүл ВДНХ-гай мүнгэн, бронзо медальнуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр урмашуулагдаа. Декабрь һарын дүрбэдэхи кварталай, жэлэй дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ илагшадта дамжуулгын Улаан тугууд, вымпелнүүд болон Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. КПСС-эй райкомой бюрогой ба арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой тогтоолой ёһоор 1983 оной дүнгүүдээр «Мэргэжэлээрээ эрхим» гэһэн нэрэ зэргэ ажалай түрүүшүүлдэ олгогдоһон байна.

С. БОГУСЛАВСКИЙ.

ШЭНЭ БОЛЬНИЦА

Түнхэн тосхондо участково больницын шэнэ байшан һаяхан ашаглалгада үгтөөд, хүдэлжэ эхилбэ. Тэндэ ороходо һаруул, сагаан, үргэн ехэ кабинедүүд ба палатануудынь хүнэй нюдэ баясуулна. Больница уураар дулаасуулагдана. Шэнэ байшан соо нэгэ доро гушаа гаран үбшэнтэн бэеэ эмшэлүүлхэ аргатай юм.

«Сибиряк» колхозой С. И. Полубенцевэй толгойлһон барилгашадай бригада тус больницын байшангые богони сагай туршада һайн шанартайгаар бариһан байна. Тэрэниие барилгада, медицинын техникээр хангалгада бүхыдөө 204 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Нютагай колхознигууд болон алба хаагшад энээнэй түлөө колхозойнгоо правлениидэ, барилгашадта тон ехэ баяр хүргэжэ байһанаа мэдүүлээ.

В. ТУЛАЕВ.

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Хойто-Байгалай районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадтай хэлсээ баталаад, гэртээ хүдэлдэг мастернууд Баруун Европын газар дээрэ ядерна буу зэбсэгүүдэй тодхогдожо байһаниие буруушаажа байһанаа мэдүүлээ һэн. Энэ ушараар Нижнеангарск тосхондо ажаһуудаг Шестаковтоной бүлэ 100 түхэриг мүнгэ Эб найрамдалай жасада дамжуулжа, амгалан байдалай түлөө хүдэлөөндэ өөһэдынгөө хубитые оруулба.

— Бидэнэй үетэнэй дабажа гараһан дайн дажарые, тэрэнэй асарһан уйдхар гашуудалые манай хүүгэд, аша гушанарнай бү үзэг лэ, — гэжэ бэшэг соогоо тэдэнэр бэшэнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Уран зурааша Зинанда Бадмацыреновна Эрдынеева Улаан-Үдын уран һайханай ба гарай бэлэгүүдэй заводой шабар зүйлнүүдые бүтээдэг цехтэ хүдэлдэг.

Зинанда Бадмацыреновнагай заводто хүдэлжэ эхилһээр дүрбэн жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо түрүүшүүлэй тоодо оронхой.

В. ПЛУТТЫН фото.

ШАТАР

ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Сагаан тэргэ» гэһэн шанда хүртэхын түлөө шатараар түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнэй түгэсхэлэй VI наадан үнгэргэгдэбэ.

Мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан Улаан-Үдын 65-дахи дунда һургуулиин шатаршад Харланай, Онинобсрскын, Захааминай, Түнхэнэй командануудые илаад, 14-дэхи һургуулиинхидтай 2,5:2,5 тотойгоор тэнсэжэ, түрүү һуури эзэлбэ. Түс тустаа 37,35 очко абаһан 7-дохи, 14-дэхи дунда һургуулиин команданууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараа.

Хүдөөгэй һургуулинуудай дунда Хэжэнгын найман жэлэй һургуулиин эдир шатаршад эрхим һайн наадаараа шалгаржа, түрүү һуури эзэлээ.

Өөр өөрынгөө хюлгэнүүд дээрэ шалгарагшадай дүнгүүдые согсолходо иимэ байна. Нэгэдэхи хюлгэдэ наадаһан Дима Хаглеев (65-дахи һургуули) 9-һөө 9 очко абажа, мүрысөөнэй тон һайн үрэ дүн харуулаа. Удаадахи хюлгэдэ 7-дохи һургуулиин һурагша Эдик Дамдинов—8,5, гурбадахидань—мүрысөөнэй эгээн эдир хабаадагшад Олег Ринчинимаев (Хэжэнгэ—8,5, дүрбэдэхи хюлгэдэ Ваня Тупохонов (14-дэхи һургуули)—8 очконуудтай боложо эрхимлээ. Басагадай дунда 65-дахи һургуулиин һурагша Лариса Александрова 8,5 тоотойгоор түрүүлһэн байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр шатараар эдиршүүлэй 2-дохи, 3-дахи разрядай нормативнуудые Б. Жамсаранов (Хори), Д. Найданов (Хэжэнгэ), В. Раднаев (Түнхэн), О. Ринчинимаев (Хэжэнгэ), А. Мункоев, А. Дармаев (хоюулаа Барханай), Н. Санжитов (Захаамин) гэгшэд дүүргээ.

БАЯЛИГЫЕНЬ АРЬБАДХАХААР

Ой модоной ажахын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитет оронойнгоо ой модоной баялиг арьбадхаха тушаа холын хараата зорилгонуудые табиһан байдаг. Ой модоной гектар бүриие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, арадай ажахыда һайн шанартай модо отолхо гэһэн оролдолго гаргагдадаг.

Тиимэһээл ургамалай сортнуудые, үрэһыень һайжаруулха гээшэ тон шухала юм. Сагай уларилай ямаршье хубилалтануудые дабажа гараха, бүхэ эшэтэй, үндэһэтэй модо, һөөгүүдые ургуулха хэрэгтэй бшуу. Ушар иимэһээ республикын совхозуудта модо тариха талаар үрэһэнэй бааза байгуулагдаха ёһотой гэжэ тобшологдоо һэн.

Буряадай АССР-эй Ойн ажахын министерствын предприятинууд үрэһэнэй саг үргэлжын бааза байгуулха хүдэлмэреэ 1974 ондо эхилһэн юм. Сибириин шэнэһэнэй, хушын, нарһанай һайн шанартай үрэһэ абаха, уламжалан сортыень һайжаруулха талаар оролдолго гаргагдана.

Энэ талаар республикын лесхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ой модоной бүридэлдэ анхаржа, илангаяа сэнтэй породонуудые тусхай харууһан доро абаһан байна. Бэс бэедээ дүтэ ургаһан модо тараан тариха, һайн үрэһэ үгэхынь тула минеральна үтэг жүүлгэ оруулха талаар мүнөө хүдэлмэри ябуулагдана.

Ой модоной саг үргэлжын үрэһэнэй участогуудһаа 1982 ондо 2166 килограмм үрэһэн, тэрэ тоодо нарһанай 97,5, шэнэһэнэй 31,6, хушын 2037 килограмм үрэһэн суглуулагдаа. Үнгэрһэн жэлһээ гансал сорт һайнтай, шэлэгдэмэл үрэһэнһөө хуша модод таригдадаг болоо.

П. АНТРОПОВА,
научна аргаар хүдэлмэри эмхидхэлгын ба үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын түбэй Буряадай филиалай инженер.

НЁДОНДОНОЙХИТОЙ САСУУЛХАДА...

Байгша оной мүрысөө нёдондонойхитой сасуулжа үзэхэдэ, шатаршад нилээд муу бэлэдхэлтэй байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Илангаяа хүдөөгэй шатаршад һула наада харуулаа. Энэ ушарай гол шалтагаан гэхэдэ, мэргэжэһэн тренернүүд дуталдана. Гадна Хэжэнгэ Бархан хоёрһоо бусад нютагуудта мүнөө болотор шатарай кружогууд эмхидхэгдэнэгүй. Энэ хадаа ВЛКСМ-эй райкомууд, физическэ культурын болон спортын комитедүүд, арадай гэгээрэлэй районно таһагууд нютаг бүхэндэ шатарай наада хүгжөөхэ талаар анхарал хандуулнагүй, эмхи гуримгүйгөөр мүрысөө үнгэргэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Жэшээлбэл, Прибайкалиин болон Кабанскын районуудта шатараар мүрысөөнүүд һулаар үнгэргэгдэдэг, зарим нютагуудтань эмхидхэгдэдэггүй.

Һурагшадай амаралтын үдэрнүүдтэ болоһон мүрысөөнэй үедэ хүүгэд ехэлэ һайнаар амарһан, сэнгэһэн байна. Тэдэнэр кинофильмнүүдые, театрта зүжэгүүдые хараа. Улаан-Үдэ хотын музейнүүдтэй танилсажа, городоор аяншалжа олон юумэ үзэһэн байна.

Л. ГАРМАЕВА,
«Сагаан тэргэ» клубай республиканска штабай түрүүлэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. «Хабарай халуун хаһада» —Д. Балдаевай статья. «Нэгэн һаналай оршон байдалда» — С. Бутыринагай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бүгэдэ арадай үүсхэл эдэбхи» — ТАСС-ай материал. Шүүмжэлхы удхатай репортаж. «Бэлдэһэн юумэеэ өөһэдөө эдеэд туршагты» — А. Коротаевагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Николай Дамдиновай шэнэ шүлэгүүд. «Үе сагаар шалгагдаһан хани нүхэсэл» — Ч. Гомбоинай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Амаралтын үдэрэй репортаж. «Энэ зүргэ бү марта» Нютаг нютагай һонин. Спортын һонин.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Январиин 15-һаа 22 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— «Время» 9.40— «Зарядкада зогсогты». 9.55— «Чечено-Ингушай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо». Баримтата фильмүүд. 10.25— «Монголой уран һайханай коллективүүдэй концерт. 10.55— «Будильник». 11.25— «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.25— «Элүүр энхэ байлга». 13.10— «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.40— «Совет газар дээрэ болоһон уулзалганууд». 13.55 —«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд» 15.10— «Хүгжэмтэ киоск». 15.40—«Б. Брехт. «Кавказский меловой круг». Тбилисиин Гүрэнэй Ш. Руставелиин нэрэмжэтэ драмын академическэ театрай фильм-зүжэг. 17.55—«Аяншалагшадай клуб» 18.55 —«Гамлет». Д. Шостаковичой хүгжэмөөр фильм-концерт. 19.35— «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.20— Мультфильм. 20.30—Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. Спортивна хатар. Венгриһээ дамжуулагдаха. 22.00—«Время». 22.35 — «Эб найрамдал ба залуушуул» 23.10 — Искусствын уран бэлигтэн РСФСР-эй арадай артист О. Н. Абдулов. 00.10— Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00—«Зарядкада зогсогты» 9.20— Симфоническа хүгжэмэй концерт. 10.25 —«Тобольскын архитектура». 10.50— «Дорога на Кушеяровку» — баримтата фильм 11.50 — Харьковай искусствын институдай камерна оркестрэй концерт. 12.20 — «Онтохондо айлшаар» «Кошкин дом». 13.30— «Трамплинһаа һүрэлгөөр дэлхэйн чемпионадай кубок». ЧССР-һээ дамжуулагдаха. 14.05— «Ан амитадай аймагта». 19... зорюулагдаһ... —Баримтата... «Огненные... ритэй уран... (10-дахи сер... люции». 18... —фильм-ко... «Конькигаар... Европын ... нүүд. 19.35... шад тухай... «Конькигаар... ропын чемп... 20.30— «М... дентнүүд ... «Амгалан ... шуул». 21.2... совет гүйсэ... скэ шангай... гений Мрав... нүүдтэ. 22... —«День мо... һайханай ф... данай ород...

ПОНЕДЕЛЬНИК, 16.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00—Дамжуулгын программа. 18.05— «Факел» гэһэн дамжуулга. 18.45— Соносхолнууд. 18.55— «Роботуудые нэбтэрүүлхэ асуудалнууд» гэһэн дамжуулга. 19.25 —«Байгал» —нютагуудай һонин. 19.35— «Танилсагты: моодо -84». 20.20— «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 20.40 —СССР-эй арадай артист Лхасаран Линхо... ажал ябуул... «Мужики»... фильм.

ВТОРНИК, 17.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Онтохондо айлшаар», «Кошкин дом». 11.05— «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.00— «Урданай аялга һайхан дуунууд». 12.45— «Варпет Мартин» — баримтата фильм. 13.00— Шэнэ һонин. 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— «Хүн ба байгаали». 16.15— Г. Баклановай зохёолнуудай хуудаһануудаар. 17.00— СССР-эй гүрэнэй засагай зургаанууд. 17.30 — Кино-зураглал. 17.35 — «Эжын һургуули».

Улаан-Үдэ. 18.05— «Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.25 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 18.55— «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай».

Улаан-Үдэ. 19.25— «Байгал» —нютагуудай һонин.

Москва. 19.40— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 19.55 —Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. Венгриһээ дамжуулагдаха. 22.00—«Время». 22.35— «Театр тухай хөөрөөн». СССР-эй арадай артист Борис Бабочкин тухай. 23.50— Баримтата фильм. 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Баримтата фильм. 9.35, 10.40— Түүхэ. 5-дахи класс. 10.00— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.10, 13.40— Француз хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. «Гоё һайханиие ойлгожо һургаха». 11.35, 12.40— Физикэ. 8-дахи класс. 12.05— «Шатарай һургуули». 13.10 —Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 14.10— «Гадаадын уран зурагай искусство». Рембрандт. 14.55— «Хуули мэдэхэ гүш?» 15.35— «Аркадий Гайдарай ажабайдал ба номууд». 16.20— РСФСР-эй гүрэнэй духовой оркестр наадаха. 16.50— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.55— Фильм-концерт. 17.35— «Буряадай шэнэ ёһо хурим.

Москва. конкурсын ... шенко гусли...

Улаан-Үдэ. ... зитор Ана... 19.10— Сонс...

Москва. ... фильм.

Улаан-Үдэ. ... уулзалга».

Москва. ... нойрсогты, ... —Уласхоорон... 22.00—«Врем... вожные ... 3 серитэй ... фильм (1-д... Трамплинһаа... хэйн кубо... жуулагдаха.

СРЕДА, 18.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 10.25— Баримтата фильм. 10.55— «День моих сыновей» — уран һайханай фильм. 12.00— «Концертын залда — һурагшад». 12.45 — Шэнэ һонин. 15.15— Шэнэ һонин. 15. 35— Баримтата фильмүүд. 16.15— «Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд». 16.45— «Хуули мэдэхэ гүш?» 17.30— В. А. Моцарт «Дивертисмен». 17.45— «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ хайшан гэжэ һурганаб?»

Улаан-Үдэ. 18.15 — Киноочерк. 18.25— «Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.45— «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай».

Улаан-Үдэ. 19.30— «Байгал» —нютагуудай һонинууд.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Һунгалтые угтуулан».

Улаан-Үдэ. 20.15— «Областной партийна конференциин делегат тухай хөөрэнэбди».

Москва. 20.45—«Россия молодая»— 9 серитэй уран һайханай фильм (8-дахи сери). 22.00—«Время». 22.35— Гүрэнэй Кубаниин хасагуудай хоор дуулаха. 23.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — «Долоон хоногой спорт».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Узоры бабушки Христины» — баримтата фильм. 9.35, 10.35— Астрономи. 10-дахи класс. 10.05, 14.10— Немец хэлэн. 11.05— ПТУ-гай һурагшадта. Түүхэ. 11.35, 12.40— А. М. Горький. «Детство». 6-дахи класс. 12.05 —«Гэр бүлэ ба һургуули». 13.10— «Ботаника. 6-дахи класс. 13.30— В. Луговскойн поэзи. 14.40— «Түүхын хуудаһанууд». Геройнуудтай уулзалга. 15.25—Э. Погой зохёолнуудай хуудаһануудаар. 16.10 —РСФСР-эй габьяата артист Б. Феоктистов балалайка дээрэ наадаха. 16.50— Шэнэ һонин.

Москва. 18.15— «Ород хэлэн».

Улаан-Үдэ. 18.45— «Хүгжэм—шинии хани». 19.15—Соносхолнууд.

Москва. 19.30 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. ... надта, агит... политинфор... —Киноочерк...

Москва. ... ухаан ба ...

Улаан-Үдэ. ... сэрэгэй ... киноочерк.

Москва. ... нойрсогты, ... —Эб найрам... вет комите... Ю. А. Ж... 21.50— Ба... 22.00—«Врем... вожные но... серитэй ура... (2-дохи сери... болоор СС... Эхэнэрнүүд... ка» (Сверд... дэм-дэлгэрү...

ЧЕТВЕРГ, 19.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Баримтата фильмүүд. 10.40—«Россия молодая» — уран һайханай фильм. (8-дахи сери). 11.55— «Аяншалагшадай клуб». 12.55— Шэнэ һонин. 15.15— Шэнэ һонин. 15.35 — «Коммунисты 80-х» — баримтата фильм. 16.25— А. Бородин. «2-дохи номерой квартет». 17.00—Артиллериин маршал К. П. Казаковтой һурагшад уулзаха. 17.45— «Шатарай һургуули». 18.15— «Арадай уран бэлиг». 19.00— «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет».

Улаан-Үдэ. 19.30—«Байгал» —нютагуудай һонинууд.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал» —мэдээсэлэй программа. 20.20 —Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар).

Москва. 20.35— «Россия молодая» — 9 серитэй уран һайханай фильм (9-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35— «Балет тухай». 23.50— Баримтата фильм. 00.15— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Баримтата фильм. 9.35, 10.45, —Н. А. Некрасов. «Железная дорога». 7-дохи класс. 10.00, 13.40 —Испан хэлэн. 10.30— «Баргажанай зун» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 11.05— ПТУ-гай һурагшадта. Астрономи. 11.35 —Географи. «Антарктида». 12.05— «Эжын һургуули». 12.40— Түүхэ. «Москвадахи декабриин зэбсэгтэ восстани». 13.10— Географи. 5-дахи класс. 14.10— «Һурагшадта хилээмэн тухай». 14.40 —«Совет уран зохёолшод». В. Катаев. 15.05— «Бриллианты для диктатуры пролетариата»—уран һайханай фильм. (2-дохи сери). 16.15— «Поэзи. Сильва Капутикян. 17.00—Шэнэ һонин. 19.30 — «Хүхюун нотонууд».

Улаан-Үдэ. ... холнууд.

Москва. ... һредприяти... хүдэлмэрии... дые байгуу... тухай.

Улаан-Үдэ. ... лиин этюду...

Москва. ... нойрсогты, ... —«Хани хар... Баримтата ... «Время». 22... ночи в Сам... уран һайхан... сери). 23.45 ... СССР-эй че... ка» (Сверд... мо» (Моск... сковский, ...

ПЯТНИЦА, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.45 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 10.25 — «Россия молодая» — уран һайханай фильм. (9-дэхи сери). 11.50— С. Рахманиновай зохёолнууд. 13.20 — Шэнэ һонин. 15.15— Шэнэ һонин. 15.35 — Ороной телестудинуудай баримтата фильмүүд. 16.20 — Хойто Осетиин искусствын шэдабаритадай ба уран һайханай коллективүүдэй концерт. 16.55 — «Дым в лесу»—үхибүүдтэ фильм. 17.45 — «Бултанда зорюулагдаһан стадион».

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Танай бэшэгүүдээр». 18.40 — «Байгал» — нютагуудай һонинууд. 18.50 — «Сэлэнгэ» — тележурнал. (буряадаар). 19.20— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Һунгалтые угтуулан». 20.15 — «Арадай аялга дуунууд». 20.25 — «Офицеры» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Петроград. Октябрь 17-го. Звездный час» — баримтата фильм. 23.40 — Л. В. Бетховен. «Аппассионадай» 23-дахи соната. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9,35—10.35 — Түүхэ. 4-дэхи класс. 10.05 —14.00 — Англи хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. Н. А. Некрасовай шүлэгүүд. 11.35— 12.30 — В. Г. Короленкын «Дети подземелья». 12.00— «Техникэдэ рычагай үүргэ тухай». 12.30 — «Авачинский вулкан» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — Географи, 7-дохи класс. 13.40 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 4-дэхи класс. 14.30—«20—30-аад онуудай байгаали харуулһан совет уран зураг. 15.00 —«Звездочет» — тележурнал. 15.45 —И. А. Гончаровой ажабайдалай ба зохёохы ажал ябуулгын хуудаһанууд. 16.30 —Баримтата фильм. 16.50 — Шэнэ һонин. ... Сан-Диего» ... фильм. 19.1... хэндэнь — ... Баримтата ...

Улаан-Үдэ. ... даа тасраһа...

Москва. ... уласхоорон... гэй ба СС... мал команд... дахи шата)... лагдаха. ... нойрсогты. ... — Киноэтю... мя». 22.35 ... ле» — ура... 23.50 — В... эй чемпио... «Медик» (... 00.20 — ... — хүгжэмт...

СУББОТО, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 10.05 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.25 — «Спортлотогой» — 3-дахи тираж. 10.35 — «Үхибүүдэй зохёол бүтээлнүүдэй выставкэ». 11.05 — «Гэр бүлэ ба һургуули». 11.35 — «Харгын аюулгүйе сахиха». 12.05 — Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой Хүүгэдэй ехэ хоорой концерт. 12.35 — «Рабочая гордость» — баримтата фильм. 13.05 — «Совет поэдүүдэй шүлэгүүдээр уран найруулга». 13.30 —«Хүн — газарай эзэн». 14.50 — «Ан амитадай аймагта». 15.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 18.05 — Ленинградай дайсадай хүреэлэлгэһээ сүлөөлэгдэһэн 40 жэлэй ойдо». 17.45 — Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 18.15 — «Дуун — аянай хани» — Бүхэсоюзна телеконкурс. Красноярскһаа дамжуулагдаха. 19.10 — М. Горький. «В. И. Ленин». СССР-эй арадай артист Ю. Яковлев уншаха. 20.10 — «Ленин в 1918 году» — уран һайханай фильм. 22.00 —«Время». 22.35 — Г. Свиридов. «Патетическэ оратори». 21.10 —Баримтата фильмүүд. 23.45 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Элүүр энхэ байха дуратай һаа». 9.30 — Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой ехэ симфоническа оркестрэй концерт.

Улаан-Үдэ. 10.30 — «Ном уншаха дуратайшуулай анхаралда». 11.00 — Футболоор СССР-эй чемпионуудтай — «Днепр» командатай уулзалга.

Москва. 11.50 — «СССР-эй ехэ зурагай искусство». 12.20 — «Товарищ Бригада» — уран һайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи сери). 14.30 — Г. Берлиоз. «Ша... —баярай ... — «Барим... — РСФСР-... В. Третьяко... — А. Толс... рактер». 18... сердца» — ... 19.00 — Р... ертист Ф. ... 19.30 — «Э... жэ шадаха... жэмтэ киос... хосрондын ... «Амгалан ... шуул». 21.1... байлга». 2... 22.35 — «С... — уран ... 23.30 — Я... номерой с...

ВОСКРЕСЕНИ, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты!». 9.55 — «Дэлхэйн арадуудай зохёол бүтээлнүүд». Индиин искусство. 10.40 — «Будильник». 11.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.10 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.55 — «Октябриин поэмэ» —хүгжэмтэ дамжуулга. 13.30 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.30 —«Хүгжэмтэ киоск». 15.15 — В. Билль - Белоцерковский «Шторм». Москвагай Моссоведэй нэрэмжэтэ академическэ театрай фильм-зүжэг. 17.25 — «Аяншалагшадай клуб». 18.25 — Мультфильмнүүд. 19.10 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.55 — «Москва соогуур аяншалга». 20.05. — «Музыка в семье Ульяновых» — баримта... «Время». 2... рамдал ба ... — Литвагай... кестр наада... нэ һонин.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-32, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-61-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров 2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Гос... ственного комитета Бурятской АС... делам издательств, полиграфии и ... ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленин... П-04332. Заказ № 13. Индекс 0...